

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 19.

Pikler flastroma.

Sebhelyre flastromot tesz az, a kinek nagyon fáj. Pikler ur hivei is flastromként bankettet rendeztek mesterüknek a pécsi kongresszuson szenvedett kiporolás vigaszául.

A flastrombankett fényesen sikerült. Nem volt ott Prohászka, aki az elhangzott badarságok badar mivoltát az ő nagy tudásával és vaslogikájával azonnal kimutatta volna. Beszélhettek tehát szabadon s a mit nem tehettek Pécsen: minden jelenvoltat meggyőztek állításaik valódiságáról. Tehették, maguk közt voltak.

Nagyon fájhatott Pikleréknek a pécsi kudarc, hogy ekkora flastromot tartottak szükségesnek.

A bankettre jött azonban a kijózanodás. Tudomást szerzett a magyar ifjuság a banketten történekről és volt benne annyi humor, hogy nem hagyta a flastrom által eltakart helyet oly könnyen behegedni. A »mi tudósok« ott a banketten azt a szint akarták adni a dolognak, mintha ők Piklerben a győző hőst ünnepeleék. No már ezt a győzelmet meg

kell ismernie a világnak mennyi belőle az igazság. Egy kis parázs tüntetés keretében megmagyarázták tehát a tanár urnak, hogy nem lehet mindenkit félrevezetni s a pipogya Caligula hiába rendeztet caesari diadalmenetet, senki sem fogja őt Nagy Sándornak tartani. A flastrom tehát nem használt semmit.

Uj eszközhöz folyamodtak a megtanított szabadgondolkodók. Berendeltek az egyetemre hentes-egényeket s azokkal rendeztek hódoló tüntetést Piklernek. Együttal kiverték az egyetemi hallgatókat, hogy egyedül lehessenek méltó vezérükkel, Piklerrel. Az egyetemet a szabad gondolat nevében így tették a szabad verekedés színhelyévé. A hallgatóság szintén ehhez készült és a legközelebbi Pikler-óra a szabad gondolat argumentumival, botokkal fegyverkeztek fel ők is és kiverték a henteslegényeket. A tanár ur erre rosszul kezdte magát érezni, hogy csak intelligens hallgatóság körében maradt — és maródit jelentett. Egy hétig nem megy tanítani, a tudomány tiszta nyereségére.

A flastrom alatt mégis csak fájt hát a pécsi oktatás.

A Pikleriáda kedélyes dolog így megszűröl, látva, hogyan verik ki egymást az emberek a tudományegyetem csarnokai-

ból. Ha valami sátoros komédia lenne, még belépti díjat is lehetne fizetni érte. De a magyar tudományosságról van szó — és a magyar tudományosságra az egész hecc végtelenül szomorú.

Szomorú és elkésztő az a tény, hogy holmi Piklerék egyetemi katedréről hirdethetik maszlagjaikat. Nem az ő tudományosságuk erejére vall ez a körülmény. Az ő tudományosságuk egyszerű nagyképűség, üres, ki nem forrott, zöld elméletek zagyva habarékja, amely megzavart agyaktól indul tovább körutra, egyéb megzavarodni kész agyakba. Majmolnak külföldi tudósokat, akiket vagy meg sem értenek, vagy félreértenek, de azért esküsznek reájuk válogatás nélkül. Ezek az apró epigónok képviselik egyetemi tanári rangjuknál fogva a magyar tudományosságot... ez olyan alárendelt helyzet Magyarországra nézve, amelytől meg nem szabadít még a legkedvezőbb kiegyezés sem.

Pázmány egyetemének szégyene az, hogy ilyen tudománytalanságokat lehet szabadon hirdetni égisze alatt. Nem vagyunk nemzetközi hordá, hanem rendezett állam, amelynek saját jól felfogott érdekében nem volna szabad ellenségeit kitartani.

Ha állam vagyunk, akkor kell ha-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

N U S I

Irta: ifj. Molnár Károly.

Mikor szüleim a városba vittek, hogy beírassanak a gimnáziumba, elátásra egy régi ismerősüknél helyeztek el.

Kis család volt. A néni, a bácsi, meg a kis Nusí. A néni meg a bácsi, olyanok voltak, mint a többi néni, bácsik. Az előbbi anyám helyett anyámnak ígérkezett, a bácsi meg a pipaszárat és a nadrágszíjját helyezte kilátásba, ha nem tanulok. Akárcsak édes apámat hallottam volna beszélni.

Hála a belémszorult tudományszomjnak, sem a pipaszárra, sem a nadrágszíjra, nem volt szükség, mert a bizonyítványom színjóra ütött be.

Annál több bajom volt a kis Nusival.

Nem birtuk egymást megérteni. Anyja szeretetére, amellyel engem gondozott, féltékeny volt s emiat gyakran kerültünk ellentmondásba egymással, amely aztán olykor tettelességgel végződött.

Egész addig, míg csak az ötödik gimnáziumban magázni nem kezdtek a tanárok. Ekkor

ugyanis komolyságra határozottam el magam s jutalmul Nusit is magázni kezdtem odahaza.

Ezzel aztán békeséges alapokra helyezkedtünk, ami annál könnyebben ment, mivel Nusí nagy leányszámba ment a gimnázisták előtt.

Mikor a hetedik gimnáziumba jártunk, megszólít egy collegám, a Tarpay Feri:

— Kálmán, beszédem van veled. Óra után várj a kijáratnál.

Megvártam.

A fiu nagy feneket kerített a beszédének, csak nem akart az igazándi ügyre térni.

— De kérlek, vágtam közbe, mi közöm nekem a te meséidhez!

— Ez mind a dolog lényegéhez tartozik, mondá ő izgatottan, különben rövid leszek. Tehát tudd meg — és erre egy nagyot nyelt Tarpai Feri, tudd meg, hogy a majálisunk óta örültem szerelmes vagyok Nusiba.

Ijedtemben óriási kérdőjellel változtam, amely alól a pont kisiklani készült. Könyveimet majd elejtettem s a szembejövő német professzorunk előtt köszönés helyett keresztet vettem magamra.

Mit mondtál? Hát megörültél? kérdeztem az álmélkodás hangján.

— Igen, megörültem — felelt Feri, mint aki titkának elárulásával nagy tehertől szabadult meg. Megörültem! A szerelem vagyok! lásd,

ma is ő miatta fagytam be a fizikából. Eppen arra akarok kérni, légy közben járom nála, hisz te náluk lakol — tette hozzá irigyen.

— Igaz — gondolám magamban — és ott lakom. Barátom! fordultam hirtelen Tarsai Feri felé — azt meg nem engedhetem, hogy családunk szentélyébe betolakodjál. Mert tudd meg — s ezzel a füléhez hajoltam és fülig pírulva sugtam oda — ahoz a leányhoz csak nekem van jogom.

Nagyot mondtam, mert Feri barátom lecsüggeszté a fejét s lemondással bucsuzott el tőlem.

— Akkor Ég veled! Holnap már a halak lakmároznak boldogtalan szívemből. Elveszitem magamat.

Szavai nem hatottak meg. Nem ölte magát a vízbe, de én érezem magam előtt szavaim súlyát.

Nusí előttem e perctől más színben tűnt fel. Kisasszonynak szólítottam, s az esetlenségig igyekeztem udvarolni és bókolni neki.

Ehez a leányhoz csak nekem van jogom! E szavak mindig a fülemben csengtek. S kezdtem jogot formálni hozzá.

Hogy némileg sikerült is, hamar kitént, mert már a harmadik héten rendre szekundáztam az iskolában.

Nekem mindez mindegy volt (volt miből

Megnyílt! Tátray Gusztáv
rövidáru és kézimunka üzlete

vasznat, valódi Scroll sifont, fehérneműt, divatkelméket és selymeket. melynek előnyös összekötteté-eim folytán jutányos szabott árak mellett lesznek eladva. (Főutca Orsolyák temploma mellett.)

Kérem a nagyérdemű közönséget szükségleteit nálam beszerezni, hol mindennemű rövidáruk, szabók-llékek és kézimunka hozzávalók, diszek feltűnő olcsó árakban lesznek elárusítva; azonkívül raktáron tartok A nagyérdemű közönség pártfogását kéri Tátray Gusztáv.

talommal is rendelkezni az ilyen existenciák gazdálkodása ellen. Nagyra becsüljük Apponyi személyét, de feltétlenül nem ártana még egy kissé több erény a nemzet ellenségeivel szemben. Tévesen gondolja Apponyi, hogy ezek is olyan nemes, fenkölt lelkek, mint ő s nemes-séggel az igazság meggyőző erejével megfogja őket hódítani. A pécsi eset, mely nem más, mint éretlen és neveletlen durvaság, megmutathatta, kikkel áll szemben. Olyanokkal, akik iránt minden kimélet csak gyengeség és felbátorítás további durvaságokra.

A magyar közönség megmutatta, mi véleményével van a pécsi esetről. Az Apponyihoz özőnlő üdvözlők legfényesebben tanúsítják, hogy a magyarságnak semmi köze sem volt a pécsi botrányhoz és a budapesti vigaszbanketthez. A magyarság Pécsen Prohászka mellett állott a igazsággal és a győzelemmel együtt.

Azt írta valaki egy szabadgondolkodó lapban a pécsi kongresszusról: »Az a huszonöt zsidógyerek, aki ott volt, képviselte a jövő Magyarországot.« Lehet, hogy csak 25 zsidógyerek volt ott; a nagy zajból többet lehetett volna gondolni. De hogy Pikler és a többi huszonnégy lenne a jövő Magyarország, azt ki kell kérnünk. Ha így fest a jövő Magyarország, akkor köszönöm szépen, de nem kérek belőle. Akkor szebb volt a mult is Ázsiában.

Az új Magyarországot a haladás jegyében láthatjuk boldognak egyedül. A haladás pedig nem képzelhető Pikler-féle gorombáskodók égése alatt. Ez az irány az ökölé, az ököl nyomán pedig csak flastrom jön, nem pedig haladás.

S uti figura docet, még az a flastrom sem sokat ér. *

koptatni a bizonyítványomban), jobban érdekelt az, hogy Nusi kezdett más szemmel nézni reám. Mikor pedig évvégével az elégségesekkel terhelt bizonyítvánnyal elhagytam a várost, ez alkalommal nem mertem Nusit megcsókolni, mint ahogy eddig tettem.

— Adta kölyke! Kiáltott rám a bácsi — nem csókolod meg mindjárt azt a leányt. Ijedten mellé ugrottam, hogy a szokásos bucsucsókot elcsattintsam, de Nusi elugrott és — soha, Apa, kiáltá szemérmesen.

Leverten mentem haza, telve csalódott szerelemmel és terheltlen egy gyenge bizonyítvánnyal.

Másnap levelet kaptam Nusitól.

Mentegette magát. Kért, ne vegyem rossz néven, hogy nem engedte magát megcsókoltatni, de ha egyszer nagyon szégyelte magát. Nem gyűlöletből tette; biznyság reá, hogy eljövetelem óta nem leli a helyét s ha jól sejtí, megfog halmi boldogtalanságában stb.

Elvoltam ragadtatva.

Milyen ügyes leány ez a Nusi. Ha megcsókolom, eszébe sem jut talán az irás.

Fülig szerelmes lettem ismét. Azonnal egy és fél árkus papirost tele irtam érzelmeimmel. Ha jól emlékszem vers is volt benne . . .

Csendesítés. A függetlenségi pártban a kvótaemeléssel tart még a forrongás, de nagyobb mérvű kilépéstől nem kell tartani. Csendesítik is a forrongókat. Így Visontay Soma a függetlenségi párt hivatalos lapjában, a »Budapest«-ben mérsékletre inti elvtársait és főleg Kossuth Ferenc iránt fejezi ki rendületlen bizalmát. Visontay a többi között ezeket írja Kossuth Ferencről:

Kossuth Ferenczel nem most forrtunk össze Mi régi emberek hozzászögdötünk válságos és nehéz napokban. Minden bizodalunkat, reménységünket az ő tiszta hazafisága, az ő mély államférfiúi belátása tartotta fenn és élesztette. Mikor a hatalommal a legnehezebb tusákat vívtuk válságos időkben, izgalmas napokban vezérünk avatuk. E vezérségre nemcsak azon történelmi nagy névvel fogva, amelyet visel, hanem egyéniségének imponáló képességei, jellemének acélozottságánál, meggyőződésének rendületlenségénél fogva mindenkor méltónak mutatkozott.

Sohasem csalódtunk benne.

Mikor Magyarország egész alkotmányos élete válságos fordulóhoz jutott, megálta vezéri helyét és ritka bölcsességről tett tanúságot az alkotmányellenes hatalom megsemmisítésére vezető eszközök és utak megválasztásában. És itt egyik oldalt aggódó és nemzeti létét veszélyben forogni látó, csüggedő népet szónoklatának varázsával fel tudta emelni és lelkesedéssel tudta táplálni a már-már reményteleneket, a másik oldalon a nemzeti ellenállásnak volt vezérő tábornoka.

Akkor a nagy nemzeti ellenzék vezére — ma történelmi nevezetességű nagy napokban az országnak egyik kormányzó férfia.

Kérdjük, vajjon egy percig megcáfolta-e magát?

Ime, amiket hozott, mint a kiegyezés közjogi eredményei, nem-e hosszú láncolata oly vívmányoknak, melyek Magyarország önállóságát és függetlenségét alapozzák a jövő Magyarország számára?

A nyolcadik osztályban komolyan fogtam fel az életet. Érettségi előtt állok, tehát magyaráztam Nusinak is, hogy most többet kell tanulni, mint szerelmeteskedni.

Nagy nehezen belenyugodott, de később észrevettem, hogy könyveim lapjain titkos jelek tűnedeztek fel. Eltörölt daltörödékek, s törödékes versecskék félbemaradt sorai. Nusi irogatta. Legyőztem magamat és az érettségit. Átmentem. A bucsubálon én voltam a legboldogabb halandó. Folyton szívem választottjával táncoltam s magam is úgy óhajtottam, hogy soha el ne szakadjak tőle.

Ő aggodalmaskodott.

— Ha majd felmegy Pestre, tudom elfeled engem! Lesznek ott szebbek, gazdagabbak, akik majd jobban tudnak beszélni, nem úgy, mint a kisvárosi Nusi.

Nem, lelkem! Nem feledlek el. Esküszöm neked, visszajövök érted, — mondtam meghatva . . .

A nyolcadik osztály széjjelment ekkor, mint a rossz csizma s most mikor sok sok idő múlva mint meglett komoly ember utba ejtém a régi kis várost, ott láttam Nusit egy pék üzlet ajtajában állva boldogan. Három gyermek is ugrált, táncolt körötte.

A kormány és a horvátok. Minden jel arra mutat, hogy a kormány a horvát konfliktust most már békésen el akarja intézni. Az első nyilatkozatot, amelyből erre következtethetni, gróf Apponyi Albert tette a függetlenségi pártkörben:

— Ne firtassuk most — mondta — a horvát naplókérdést, mert ezzel még inkább elmérgesíthetjük a konfliktust. Ez annál veszedelmesebb volna, mert kilátás van a békés elintézésre.

Körülbelül ugyanezt mondta Kossuth Ferenc is egy idegen újságírónak, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter pedig tegnap este az alkotmánykörben elmondta, hogy úgy van értesülve, hogy a horvátok a kiegyezési javaslatok ellen nem fognak obszruálni. A kormányt kellemtelenül érintették a képviselőházban az utóbbi napokban történt események, különösen a hivatalos jelöltnek, Drohobeczky Gyulának a pénzügyi bizottságból való kibuktatása, amelynek következtében a horvát képviselők lemondtak bizottsági tagságaikról. A kormány ezt úgy akarja reparálni, hogy az összes lemondott horvát bizottsági tagokat újra megválasztatja. Egyebekben a kormány és a horvátok között most már komoly formában megindult az érintkezés valami kibontakozási terv megvalósítására.

A belügyminiszter a kivándorlásról. Tegnap este az alkotmánypártkörben sok szó esett a kivándorlásról. Itt azután Andrássy Gyula örömmel közölte, hogy a visszavándorlás az utóbbi időben emelkedett. A kivándorlásról szóló új törvényjavaslat különben már elkészült s még ősszel a parlament elé fog kerülni.

A király állapota.

Ő felsége egészségi állapotában tegnap beállott rossz fordulat szerencsére nem vált tartós rosszabbodássá. A király ujab híreink szerint az éjszakát jól töltötte, makacs köhögése is alább hagyott, reggelre lázmentesen ébredt és az egész napot elég jól töltötte. Állapotában a javulás tartósnak mutatkozik.

Távirataink itt következnek:

Bécs, okt. 19.

Chiari tanárt tegnap csak azért hívták a királyhoz, mert az orvosok nem értették, hogy a hurut visszafejlődése ellenére is hogyan tarthatja magát a száraz köhögés. Chiari megvizsgálta a királyt és állapotát teljesen megnyugtatónak találta. A köhögés ma már tényleg enyhült és ez okból Chiarit nem is fogják többé a királyhoz hívni.

Bécs, okt. 19.

A tegnapi igen rossz nap után a király mai napja és éjszakája a király egész betegsége alatt egyike volt a legjobbakkal. A király nagyon jól és nagyon sokat aludt. Ejjeli nyugalmát csak kevésbé zavarta a köhögés. Dél előtt tíz órakor a királynak nem volt semmi

Sz. Kocsis János

katonai és polgári szabó, Rákóczy-ut Orsolya apácák zárdája alatt. 230

Tisztelettel értesitem a nagyedemű uri közönséget, hogy megérkeztek a legszebb őszi ujdonságok, amik csak szövetekben kigondolhatók; nálam készülnek a legszebb és legjobb egyenruhák, ugyszintén polgári öltönyök igen sikkos szabással egyszersmind üzletben készülnek uri alsó kelengyék a legfinomabb köpper rumburji és angol zefirekből mérték szerint bámulatos pontossággal. Kiváló tisztelettel Sz. Kocsis János.

láza. A hurut még megvan, de már oldódni kezd.
A király étvágya aránylag jó.

Bécs, okt. 19.

A cs. kir. táviróda értesülése szerint a Felsége az éjszakát jól töltötte, köhögés kevésbé zavarta. Láz ma reggel sem jelentkezett. Az erőbeli állapot viszonylag kielégítő.

Bécs, október 19.

A király igen jól töltötte az éjjelt, jól aludt és keveset köhögött. Ma délelőtt 10 óráig nem köhögött. A hurut még nem szűnt meg, de szünőfélben van. Orvosok konstatálták, hogy a király étvágya jó és ereje kielégítő. A király ma reggel öt órakor kelt föl és reggeli után íróasztalához ült. A délelőtti folyamán megjelentek nála az udvari méltóságok, akik alóterjesztéseket tettek neki. Ma a király dolgozó szobáját áttették a kastély déli oldalára. A király tervezett sétája elmaradt, mert délben nem sütött a nap.

Bécs, október 19.

A király állapotáról jelentik egy órakor. Ötlete állapotában a javulás tartós. Ma délelőtt már új dolgozó szobájában dolgozott.

Budapest, október 19.

Bécsből jelentik: Ötlete meglehetősen jól töltötte az éjszakát. Az enyhítő szerek használata elnyomta a makacs köhögést és így a beteg több órán keresztül megszakítás nélkül aludt. A ma reggel megtartott orvosi vizsgálat mindenben igazolta Chiari tanár tegnapi véleményét a kór felől. Ma már Chiari nem várták Schönbrunnba, délben mégis meglátogatta a beteg uralkodót. A király délelőtt Paar gróf lovassági tábornok és Bolfras lovag tábornagy főhadsegédet és Schiesslt, a kabinet iroda főnökét fogadta, délben pedig Montenovó főudvarmestert. Cejerner után sétát akartak tenni a királylyal az e célból 18 lokra fűtött nagy folyosón, azonban a borus idő miatt a sétáról orvosi tanácsra le kellett mondania és így a király, 20 nap óta nem hagyta el a szobát, ha derűs idő lesz, holnap teszi meg első sétáját.

Az élelmi cikkek drágasága.

Mit kell tenni a hatóságnak.

Magyarország minden részében oly nyomorúságos a drágaság, hogy alig lehet elviselni. Ez az érthetetlen drágaság a tél elől még növekedik s minden embert félelemre gerjeszt a bekövetkező időre. A folyó év termése ugyanis mindenütt be lett takarítva. A legutolsó termés a szőlő, kiperéselve mint bor vagy mint, a termelő reménye összehúzódva szinte szegyenkezve néz a pincében a gazdára. Ez volt az utolsó telmes ebben az évben és ez sem volt bő. Most az egy évi munka után ott áll gazda fáradsággal szerzett termés felett. Elkeseredik, rossz volt a termés. A rossz termés pedig általános bajt jelent. A drágaság fokozását. Ez ideig

a fogyasztó közönség reménykedett, hátha az ideai termés lejjebb szállítja az élelmi cikkek árait. Ez a remény azonban füstbe ment, szétfoszlott és a drágaság megnövekedve áll a régi maradi, vagy a silányul növekedett jövedelemmel szemben.

Különös jelenségét találjuk azonban, mi nagyváradiak a drágaságnak. Hiába csökken valamelyik élelmi cikknek ára más helyen, Nagyváradon mégis marad a régi magas ár. Ellenben, ha legkisebb emelkedés mutatkozik is bárhol, itt meghatározva érezzük annak hatását. Itt tehát nem a rossz termés az ok, hanem a kapzsiság, melynek előidézője a közvetítő kereskedelem.

A nagyváradi piac ugyanis nem a termelők áruit adja elénk egyenesen, hanem egy másod, vagy egy harmad kézen keresztül ment cikket, melyen már nyert a termelő, nyert a második eladó és nyerni akar az, kitől mi szerezzük be. És a gyümölcs, a zöldségemű és a főzelék-félékre szól. Ezekre a cikkekre nyernek a kofák. Kofa, ez a fogalom Nagyváradon egyet jelent az uzsorásokkal, tőlük annyiban különbözik, hogy azokat a törvény üldözi, ellenben ezekkel szemben a legnagyobb elnézést tanúsítja.

Az embernek egyik fő táplálkozási eszköze a hus. A hus árának ez évben föltétlenül le kellett volna szállani, mert a szarvasmarha értéke szintén csökkent, ugyanarra, hogy háromnegyedrész árért, sőt egyes helyeken fél áron lehet az elmúlt évhez képest szarvasmarhát venni. Nagyváradon azonban ezzel szemben nem csökkent a hus ára, hanem maradt, mint volt előbb. Önként következik, hogy a hus árait nem a körülmények, hanem a mi mészárosaink szabják meg és tetszésük szerint sarcolják a közönséget.

A rossz természettel szemben mit sem tehet a hatóság, azonban a közönség védelmére ezekkel az uzsorásokkal szemben igenis tehet, mint ahogy tud tenni Budapest és tudnak tenni más külföldi városok. Ha körültekintünk a magyarországi rendezett városokon, valamint a külföldi velünk egy színvonalon álló városokon, mindenütt megtaláljuk a hatóság óvintézkedéseit, csupán itt Nagyváradon nem, ahol pedig nagyon is nagy szükség volna erre.

Igaza van a hatóságnak, akkor, mikor védi magát azzal, hogy nem ellenőrizhet minden árusítót, mert nem rendelkezik a kellő emberekkel és idővel. Azonban ez a mentegetőzés csak az ő hanyagságát tünteti fel, mert a hatóság, ha látta, hogy az árak emelkedése az árusítók önkényének következménye, azonnal szabályrendeletet kellett volna készítenie. Fel kellett volna állítani a vásárcsarnokot.

A vásárcsarnok az egyedüli eszköz, mely védelmet nyújt a közönségnek az uzsorásokkal szemben. Tekintve azt, hogy most erős kilátások vannak az árak emelkedésére, mulhatatlan kötelessége a hatóságnak eddigi mulasztását pótolni és a vásárcsarnokot felállítani. Régi vágya ez már Nagyváradnak és most el is várja a közönség a hatóságtól, hogy meg fogja valósítani. Ha a hatóság nem kényelmeskedik, úgy

az ősz folyamán még meg lehet valósítani az árucarnok eszméjét.

A szóbeliség.

Nem volt még alkalmunk látni azt a tervezetet, amelyet az igazságügyminiszter a polgári perrendtartásról a képviselőházhoz benyújtott; mindössze annyi jutott köztudomásra, amennyit a lapok közöltek. A legfontosabb az a tény, hogy ez a javaslat valahára talán törvényerőre fog emelkedni.

Tagadhatatlan, hogy ez a reform egyike a legfontosabbaknak, amelyre valóban nagy szükség volt. A modern perrendtartási elvekkel egyáltalán nem egyező régi perrendtartás elévült s annak avult szellemére a Szilágyi-féle sommás eljárás újításai nem mindenütt tudtak rést ütni. A rendes perek ma is a régi formák nyúgei közt folytak le, vagy helyesebben terpedtek. Evék hosszú sora óta húzódó perek éppen nem tartoznak a ritkaságok közé. Csoda, hogy nem állapították meg, mikor lesz a per nagykorú; mert az bizonyos, hogy a törvényszékeknél könnyen el lehet huzni egy pert öt évig úgy, hogy ítélet alá nem kerül. Kivált ha a bíró kissé lusta bácsi.

Tudok egy válopört, amelyet ezelőtt egy fél évvel soron kívüli, azonnal való, sürgős elintézésre utalt az elnök. A váloper már addig is folyt két és fél éve. Most már befejeződött a harmadik év — a per azonban nem. Es a soron kívül, sürgősen elintézendő perben a huzás-halasztás gyönyörűen folyik. Milyen lehet azoknak a pereknek a sorsa, amelyeket nem utalt elnöki rendelet soron kívüli, sürgős elintézésre?

Botrányos állapot az, ahol a jogbizonytalanságot így lehet kultiválni a törvény oltalma alatt. Szégyene a magyar igazságszolgáltatásnak. Ennél sokkal jobb állapot volt a hajdani, mikor csöndes pipaszó mellett, díofa árnyékában mérte ki a bíró az igazságot; akkor a díofa árnyéka volt hosszú, a per rövid. Ha a díofából íróasztal lett, nem vet árnyékot a bíróra, de megnyult helyette a per s az árnyék az egész magyar judikaturára esik.

Ezért bár sok reform van, amelyek megvalósítása a perrendtartásénál sokkal életbevágóbb érdekeket érint, örömmel üdvözljük ezt a javaslatot is.

A javaslat legfőbb újítása, hogy a törvényszék előtt is behozza a szóbeliséget. Ennek a következményei egyelőre kiszámíthatatlanok.

Tény az, hogy sem az ügyvédek, sem a bírák nem nagyon rajonganak a szóbeliségért. Egy-egy nagyobb polgári per letárgyalása, amely elhúzódhat napokig, megakasztja az ügyvéd tevékenységét teljesen. Tessék már most elképzelni egy-egy ügyvéd helyzetét Nagyváradon, ahol két járásbíró van a tábla és a törvényszék mellett. Legyen az ügyvédnek egy 2—3 napos polgári tárgyalása, azalatt egész sereg sommás, polgári és büntető felebbviteli, járásbírói büntető, táblai felülvizsgálati, táblai felebbezési stb. ügyét kénytelen lesz szünetelőbe tétetni, vagy idegen kézre bízni. A bíróság tagjait viszont már a mostani rendszer is tulajdonos igénybe veszi az egyes tanácsok megalakításánál. Alig győzik a sok tanácsülés mellett saját dolgaikat elintézni. Az új rendszer mellett még többet kell tanácsban ülni, még kevesebb idő marad a rendes kiosztás feldolgozására, több bíró fog kelleni — s kérdés, nyere-e a jogbiztonság és a gyorsaság?

A mai járásbírói eljárása megöleje a jegyzőkönyvvezetés. Próbára teszi az ember idegeit az a lassúság, a hogy pl. a tanukihall-

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és
s i r k ő g y á r .

Kolozsvár, Dézsma utca 21. sz.
Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek: 179

Déva. Nagyszében, Bánpatak.

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. síremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyiszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

gatás megy. A tanu faggatása után a bíróságnak diktál, a jegyzőkönyvvezető még lassabban is, a két fél pedig összevitkozik egy-egy kifejezés lényegtelen módosításán: mire egy fél-ívet leírtak, eltelt egy óra. Csoda-e, ha délfelé tele van a járásbírók folyosója szitkozódó emberekkel, akik még mindig várják, mikor kerül rájuk a sor?

Ezek csak kicsi, járásbírói ügyek. Mi lesz a törvényszéken, ahol sokkal nagyobb ügyek, sokkal alaposabb tárgyalást igényelnek? Ha átviszik oda a mai járásbírói rendszert, ott leszünk, ahol a mádi hitsorsos. A perekbe éppen úgy beleöszülünk, mint ma, csak az lesz a különbség, hogy most irásbelileg, ezentul pedig szóbelileg öszülünk meg.

A reform lényege a jegyzőkönyvvezetés mi kénytelen fordul meg vagy fordul fel. Ha pl. a jegyzőkönyvvezető ceruzával jegyezné a valómásokat a tárgyalás után a gépirás alá diktálná az eredményt, amit a felek esetleg utólag megjegyzésekkel egészíthetnének ki, akkor a tárgyalás jobb, alaposabb és gyorsabb lehetne.

Mai viszonyok között két akadály van ennek az ideális állapotnak. Először, hány jegyzőkönyvvezető ud gyorsírást? Sok még helyesírást sem tud. Másodszor, hány fiatal joggyakornok vagy jegyző képes arra, hogy egy tanuvallomásból a lényegyet meg tudja különböztetni, ki tudja hámozni?!

Nem lehet példaként a bűnvádi eljárásra hivatkozni. A polgári per sokkal bonyodalmasabb, mint a bűnper. A szavaknak, kifejezéseknek itt gyakran perdöntő szerep jut s lényegtelennek látszó módosítás vagy árnyalás már az eredményt egészen mássá teszi. A bűnperben a mai jegyzői átlag is el tud igazodni s jó jegyzőkönyvet vesz fel, míg a polgári perben erre egyszerűen képtelen lesz.

Bizunk azonban az intézmények nevelő erejében. A kényszerűség rá fogja vinni a bíróságokat arra, hogy a jegyzőkönyvvezetést gyorsítsák s a jegyzői kart alaposra, gyorsaságra és a mai gépies, majdnem irtó munkahelyre érdeklődés, önálló munkásságra szoktassák. A jegyzői kar munkájának fokozása fogja lehetővé tenni, hogy a szóbeliség ne a mostani Langsam Tóbiás-rendszer új alakja, hanem valóban áldásos reform legyen. E fokozottabb igények ellenértékét persze az államnak is meg kell adnia fokozottabb fizetés alakjában. Ez persze költségtöbbletet jelent, a mitől azonban visszariadni nem szabad. Mert ha csak feleutag akarunk elmenni, akkor jobb meg sem indulni.

A dánosi rablógyilkos cigányok elfogatása Biharmegyében.

Egy csendőrmester bravurja.

Az utóbbi napokban apró részleteket közölnek a lapok egy cigány karaván elfogatásáról. A közlemények nagyon hézagosak és mivel nem első helyről származnak, nagy változtatások is történnek benne. A cigányok elfogatására vonatkozólag legilletékesebb forrásból nyertük a következő információkat.

A nyomozás.

Kupecz Márton biharmegyei kisenői csendőrmester két héttel ezelőtt vette kezébe a temesvári cigányok nyomozását. Az őrmester nyo-

mozása fényes eredménnyel is járt, melyért bizonyára megfogja kapni méltó jutalmát. Az őrmester a nyomozás kezdetén értesült róla, hogy a temesvári rablógyilkos cigányok Temesvárról Mehala község felé menekültek.

Ezen a nyomon haladva az őrmester megtudta, hogy a cigányok menekülés közben egy kocsival találkozott, melyből a lovakat kifogták s a gazdát meggyilkolták, ők pedig a rabolt lovakkal és kocsival gyorsabban menekültek Arad felé. Ambrus Béla világosi csendőrmester Miskolc alá ment, hol a rabolt kocsit és lovakat megis találta. Kupecz őrmester tovább folytatta a hajszát a cigányok után. Az őrmester előbb is a Kisenőben állomásozó cigányokat fogta vallas alá, amikor megtudta, hogy a cigányok Vizesgyám községében Vestyán Lászlóval vannak összeköttetésben. Itt tudta meg azt is, hogy a rablóbanda tagjait a következők alkotják. Kolompár Vende, Bajka Rostás József, Rostás János, Kolompár Mari, Lakatos Mari és Kolompár Poce. Ezek közül Kolompár Cende, Bajka Rostás József, Kolompár Mari és Lakatos Mari a dánosi rablógyilkosok közül valók.

A vizesgyáni hajszá.

Kupecz csendőrmester 15-én érkezett meg Kisenőből Vizesgyánba.

A csendőrmester mihelyest megérkezett a község határába, azonnal hozzáfogott a nyomozáshoz. A falu alatt egy magános szekeret talált, melynek őrzetere két csendőrt bujtatott el, akiknek egyszersmind feladatuk volt a gyanús cigányok elfogatása is. A csendőrmester ezután a faluba akart menni, hogy magához vegye a kisbíró és két esküdtet. Utközben azonban találkozott egy vizesgyáni emberrel, aki megszólította őt.

— Ugy látom uram, hogy idegen, talán valakit keres itt?

Az őrmester megmondta, hogy a cigányokat keresi, mire az ember megörült:

— No akkor ne is menjen tovább, hanem jöjjön velem, mert én láttam, hogy őt cigány a kertek alján a faluból kifele menekült.

Az őrmester megköszönte a felvilágosítást és gyorsan a község házára ment, honnan a bírót maga mellé véve elindult az előbb jelzett irányban. A cigányok észrevették a csendőröket, mire futásnak eredtek. Kupecz őrmester erre Csapó Ferenc próba csendőrral üzbe vette a menekülőket. A cigányok és az üldözők között igen nagy volt a távolság. Ekkor a csendőrökkel szemben egy kocsi jött. Kupecz őrmester a kocsihoz kifogatta a lovakat és azon két csendőrt küldött a cigányok üldözésére. Körözszeg felé, hogy elibe kerülhessenek, ő maga pedig a Körözsnék egyik mellék ágán, az ugynevezett Tisza-csatornán akart átmenni, hogy két tűz közé kerithessék a cigányokat. Az őrmester 120 kilogram súlyával nem tudott uszni és mikor azon töprengött, hogy miként juthatna át a folyón, Aburdán János községi esküdt vállalkozott rá, hogy ő átviszi.

A súlyos embert tényleg nyakába véve a vizen keresztül vitte és az őrmesternnk csak a kard hüvelyé merült meg vízzel más baja nem történt.

A Holt-Körözsnében.

A cigányok két tűz közé szorítva, a Körözsnék ott álló holt ágában futottak és ott egy szigeten rejtették el magukat. A csendőrök azonban észrevették, mire a cigányok beleültek a vízbe, úgy hogy csak a fejeik látszott ki.

A csendőrök lármájára sokan verődtek össze a földművesek közül, kiket az őrmester biztatott, hogy fogják meg, át ne engedjék a vizen. A cigányok látva a veszedelmet, megsemozdultak. A csendőrmester hiába szólott nekik, ők tovább is dideregtek, de nem mozdultak.

Kupecz őrmester erre felemelte megtöltött fegyverét és célba vette a cigányokat.

— Jöjjetek ki onnan, mert különben sorra lövöldözlek benneteket.

A lenyegetéstől megijedve a cigányok megmozdultak és a part felé tartottak, ahol a parasztok voltak. Gondolták, hogy itt megmenekülhetnek. Kupecz őrmester a parasztokhoz átkiáltott, hogy fogják meg, mert ezek többszörös rablógyilkosok, többek között egy két hónapos csecsemőt is meggyilkoltak. A munkások erre ásóval, kapával rohantak a cigányokra és agyon verik, ha az arra menő Kazay Kálmán közbe nem veti magát. Már ekkor egy csendőr ruhástól együtt vízbe vetette magát és átuszott a tömeg közé, ahol a további bántalmazásoktól megvédte a cigányokat.

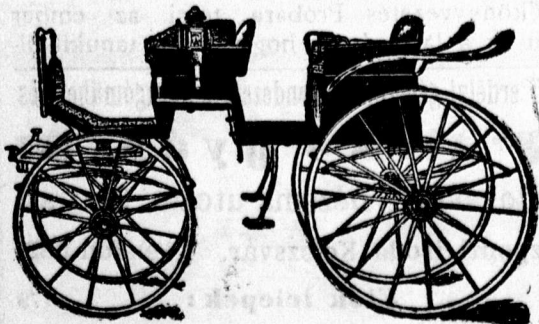
A halott Lakatos József.

A letartóztatás után kiderült, hogy a cigányok közül egy hiányzik. Ez az egy ember Lakatos József, aki szintén részes egy régi rablógyilkosságban, de erről a cigányok azt hisztelik, hogy meghalt. Sőt hogy a hatóság figyelmét teljesen elhárítsák; minden évben megtartanak egy napot, melyen Lakatos József halotti torát ülik. E hazugságra úgy jött rá Kupecz őrmester, hogy a kisenői cigányvajdánál egy e hóban kelt levelet talált, melyet Lakatos József szeretője írt s amelyben kérdezősködik Lakatos után, hogy jelenleg hol van, mert már három hete nem találkozott vele.

A rabolt tárgyak.

A megmozgatás alkalmával a cigányoknál 8—10 kiló arany és ezüst neműt találtak. Sok díszmagyarra való csatt és lánc, valamint ékszer volt a cigányoknál. Ezeket a csendőrség elkobozta és mert kétségtelesen, hogy több rabolt tárgy is van, a nyomozást e téren tovább folytatják.

A cigányokat Cséffára, majd Temesvárra kísérték, hol az igazságszolgáltatásnak lesznek átadva.

Villanyerőre berendezett kocsigyár Vadász és Grósz Nagyvárad,

Szilágyi Dezső-utca 6.
Helybeli és vidéki TELEFON: 445.

Ajánlják elsőrangú gyártmányu kocsijaikat, melyekből állandóan dus raktárt tartanak 190
Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Podmaniczky Frigyes báró meghalt.

A régi szabadelvű-párt egyik törzssökös tagja, tipikus alakja, mint fővárosi tudósítónk késő éjjel telefonozza, tegnap fél 11 órakor éjféli előt kiadott az élők sorából, meghalt. — Podmaniczky Frigyes már hosszú ideje betegeskedik és e hét elején állapota annyira válságosra fordult, hogy orvosai élete felől minden reményt feladtak. Napok óta haldoklik, míg végre az éjjel visszaadta lelkét teremőjének.

Podmaniczky Frigyes báró halála a régi szabadelvű párt nagy veszteségét jelenti. Mint a volt szabadelvű-párt előkelő, képzett tagja jelentékeny szerepet vitt a szabadelvű rendszer uralma idejében. Tisza Kálmánnak és az általa inaugurált rendszernek mindenkor kitartó híve volt, azonban a politikai viszonyok változtaival visszavonult a világtól és csendesen elvonulva várta halálát, mely késő öregségében érte.

Életrajzi adatai a következők:

Podmaniczky Frigyes (podmanini és aszódi báró), országgyűlési képviselő, val. belső titkos tanácsos, szül. 1824-ben jun. 20-án. Iskoláit Pesten és Késmárkon elvégezte, 1843-ban irnok lett Ráday Gedeon gróf pestvármegyei követ mellett. 1847-ben pestvármegyei aljegyző, az 1847—48-iki pesti országgyűlésen a felsőház tagja és korjegyzője, a szabadságharcban mint huszárszázados és osztályparancsnok vett részt. A szabadságharc leverése után mint közlegényt beosztották a gyalogsághoz, de már 1850 végén elbocsátották. Ekkor a közélet terétől félrevonulva szépirodalmi foglalkozásnak szentelte idejét. Ez időben írta regényeit: Fekete domino (Pest 1853, 2 köt.); Altódi vadászok tanyája (u. o. 1854, 4 köt.); A kék szeműveges nő (u. o. 1864, 2 köt.); A kedvence (u. o. 1873, 2 köt.); Tessék ibolyát venni (u. o. 1856, 5 köt.); Margit angyal (u. o. 1866, 2 köt. az előbbinek folytatása); Alom és valóság (u. o. 1861, 2 köt.); Régen történt mindez (u. o. 1866, 3 köt.); Egyetlen könnyűség (u. o. 1863, 2 köt.); Utóírása Uti naplóból címen 1853-ban jelent meg. Irodalmi működése méltánylásul a tud. m. akadémia 1860-ban levelező tagjává választotta. Akadémia székfoglaló ért. címe. A társadalmi regényről (Akadémia értesítő, új foly. II. 1861.) Mint lapszerkesztő is működött, 1868—69-ig szerkesztette a Hazánk című hírlapot. 1869-ben a magyar északkeleti vasutnál személyügyi főnök, 1870—74-ig honvéd százados, 1873 óta a közmunkák tanácsának alelnöke, 1875-ben szabadságot állományu őrnagy 1875—1885-ig operaházi és nemzeti színházi inteneáns. 1861 óta megszokás nélkül tagja a képviselőháznak: 1875-ben a nagylaki kerület, 1878-ban Budapest VI. kerülete, 1892-ben a IV. kerület választotta meg országgyűlési képviselőjévé, ez utóbbi 1896-ban újra megválasztotta. Igazgatója a Riunione biztosító társaság magyarországi osztályának s a szabadelvű pártnak elnöke. 1887—88-ig négy kötetben közrebocsátotta emlékiratait Naplótörök 1824—1887. címen.

Tisza István és a szabadelvűpártnak 1905-ik csúfos bukása után visszavonult a politikától és azóta nem lehetett róla hallani egész mostani megbetegedéséig, mely halálával végződött.

Vasutak találkozója.

Van Endrődi Sándornak egy remek költeménye: **„Hajók találkozója”** a címe.

Ha könny a tengeren
Két gálya egymás mellett elmegyen,
Az árboclámpa rögtön fölrepül . . .

A napokban két mozdony, két szárazföldi gálya találkozott könny a pályaudvaron. A belényes-vaskóhi vonat mozdonya volt az egyik, a kóti vasuté a másik.

Holdvilágos, csillagos és kutyaugatásos volt az éjszaka, vagyis teljes volt a poézis. Szokoly Tamás bátyánk szőlőjéből élénk világosság jelezte, hogy ott a haza felett virrasztanak. Többen ama reményüknek adtak kifejezést, hogy sohse halunk meg és mindig szolgálhatjuk a hazát, valahányszor mindnyájunknak el kell menni szüretre.

Szóval hangulatos volt az éjszaka, úgy hogy a váltóőr is elfelejtette a váltót tilosra állítani. Így történt, hogy a belényes vaskóhi mozdony szembe került a kóttal.

Más mozdonyok ilyenkor prüszkölve robognak egymásnak, mint az őserdő két vadja a harmadkor zakban. Van is valami hasonlatosság: ha a harmadkorzakban mozdonyokat tudtak volna csinálni, bizonyosan olyanokat fabrikáltak volna, aminek a mi két vicinálisunk lokomotívjai. Fújtatni, lihegni, füstölni, szóval ijeszteni tudnak mesésen, de a gyorsaságról halvány sejtelmük sincs. Artatlan, öreg sárkányok.

A két öreg szerszám meglepetve állott meg. Piros szemükkel egyet-egyet pislantottak s egy darabig némán fújták a fekete füstöt egymás felé. Ekkora igyekvéssel bátran elmehettek volna mondjuk Magyarorszáig. Aztán elkezdtek diskurálni.

Tudósítók éppen akkor billegtek haza szüretre. Hogy honnan, azt már ő maga sem tudta volna megmondani. De a külső jelekből egész határozottan megállapíthatta a tudomány, hogy tudósítónk beszérelt, még pedig alaposan. Kiváló munkatársunk meglepetve hallotta a mozdonyok beszédjét. Csodás! Az ember nem is sejtene, hogy ezek a harmadkorzakbeli jószágok milyen műveltek. Mozogni ugyan nem igen tudnak, de annál jobban beszélnek. A ki szüretre jön haza, az meg is érti őket.

Munkatársunk óvatosan meglapult az átvezető hídon és onnan hallgatta a beszélgetést.

Vaskóh: Jó estét, kolléga!

Kót: Adjon Isten kendnek is, öreg szaktárs.

Vaskóh: Semmi öreg! Van kend is olyan idős, mint én!

Kót: De maga többször áll meg utközben, mint én. Öreggebbek a csontok.

Vaskóh: Az csak azért van, mert én többet akarok dolgozni. Összeszedem az utasokat mindennün, ahol csak látok egyet.

Kót: Minden bakterháznál megáll, annyit pihenget. Csoda, ha egyszer végleg meg nem áll.

Vaskóh: Az őrszemélyzetet ellenőrizni kell, különben nem teljesítik kötelességüket elég szorgalmasan. Hanem maga minek áll meg minden falunál negyed és félóraig? Hallom, a komádii kendergyárba is be-beszokott nézegetni s akkor aztán lesbetik a türelmetlen utasok, míg előkerül! Talán kenderkőccel kell összekötözgetni rokkant, vén tagjait?

Kót: Kinek mi köze hozzá! Bemegyek, mert nekem úgy tetszik. Magamfajta deli legényt szívesen látnak minden háznál.

Vaskóh: Ej, ej, öreg szaktárs, csak nem kurizál? Házasodni készül? Remélem, az esküvőre meghív tanúnak!

Vaskóh: No, még szerelmesen ömlengő mozdonyt sem láttam!

Kót: Minden esetre jobb, ha a mozdony sze-

relmes és tüzes, mintha lassu, roskatag. Hiszen ha a csigák kipusztulnának, akkor a lassúságot a vaskóhi vasutal példáznák, így: lassu, mint a vaskóhi vonat. Mászik, mint a belényesi vonat Tasádfőnél.

Vaskóh: No ha a csigák kihalnának, annak maga csak örülne: mert legalább nem lehetne a maga robogását mihez hasonlítani. Egyéb hiány úgy sem lenne. A gyerekek sem éreznék hiányát a csigának. Ma azt mondogatják:

Csigabiga, gyere ki,
Ég a házad ideki!

Akkor pedig magával játszadoznának és ezt szavalnák:

Kóti vonat, gyere ki,
Másszál egyet ideki.

Kót: Csak a mászásról hallgassunk. Nem tudom, megérkezett-e már az a vőfély, akit kelme-szállított a minap Vaskóhira?

Vaskóh: Melyik vőfély?

Kót: Nem emlékszik már? Hát az a fiatal ember, aki elment a jóbarátja esküvőjére Vaskóhira. Nagyváradon még majdnem féljeggyel vették fel, olyan fiatal volt. És mire Vaskóhn kiszállott, meg-nagyságosurazták, két hordár vette le a táskáját, a főnök pedig keféért szaladt, hogy a nagyságos ur megkefélhesse a félméter hosszú ősz szakállát.

Vaskóh: És az ifju pár!

Kót: Az ifju pár éppen akkor ülte aranylakodalmát, számos unoka környezetében, akik a végre megérkező vőfély elé fehér ruhában vonultak ki és utoljára virágokat hintettek. Aki a vaskóhi vonaton végig tud utazni, ennyi tisztességet meg is érdemel!

Vaskóh: Hallja ez nagyon rossz szüreti él!

Kót: De igaz.

Pillanatnyi csönd következett. Ugy látszik, a vaskóhi mozdony találva érezte magát és nem tudott mit felelni. Valószínűleg lesz valami igaz az aranylakodalmas vőfély megöszülésében. Egyszerre az egyik csapnál forró víz kezdett csepegni: a vaskóhi mozdony könnyezett. A kóti kolléga szaktársi részvételt nézte s az ő kéménye is mintha berekedt volna, nehezebben fujta a füstöt.

Kót: Na, ne haragudjék, szaktárs. Nem akartam sérteni.

A vaskóhi barátságosan kinyújtotta dugattyuját, mintha kezét akart volna szorítani. A bocsánatkérés láthatólag jól esett neki. A gőzcsipon át felsőhájtott:

— Illyje el, én vagyok a legszerencsétlenebb vonat a világon. Almodom én is szépet, hogy száguldok, robogok, elgázolok és karambolázok. Nekem is vannak ambícióim amelyek egy expressz kerekeire is méltók lennének. De mit tegyek, ha kikeresték számomra a legöröbb kecskelegelőket s a legostobab helyeken, hegyre fel, völgybe le kel mennem, mint a Városligetben Budapesten a hullámvasut? Lennék én rózsabimbó akarom mondani keleti expressz, de bizony így csak csúfnéven szólítanak elkeseredett utasok expressznek. Keleti expressz helyett vagyok — görög keleti expressz.

Magyar ujságírók Abadiénál.

Abadie Michel, a világszerte ismert párisi cigarettapapíros-gyárnak egy idő óta Bécsben tartózkodó társtulajdonosa és vezérigazgatója néhány nappal ezelőtt több Bécsben tartózkodó ismert magyar ujságíró megíhvott az Abadie-társaság bécsi vezérképviselősege kiterjedt gyári telepének megtekintésére. Maga Abadie Michel és a becsi képviselőség vezérigazgatója, Lakin Maruice Maxime fogadták a magyar vendégeket és vezették őket végig a bécsi gyár

Agárdi István

mázoló és butorfestő az Emke-palota alatt.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat szép, finom s a legjutányosabb árak mellett elkészíteni, különösen butorfestésekre igen nagy súlyt fektetek, nemkülönben épületmunkákra és berendezésekre is. Ezenkívül nálam házi szükségletre kívánandó színekben különféle olajba tört festékek is kaphatók, melyeket annyival is inkább előnyösebb nálam beszerezni, hogy minden további piszkolás, keverés kikerülésével használni lehet.

A nagyérdemű közönség jóindulatu pártfogását és bizalmát melyet eddig irányomban tanusított, úgy ezután is kiérdemelni óhajtok.

Ugyanitt tisztességes családból származó 1—2 fű tanulóul felvétetik, fizetéssel avagy teljes ellátással. (Lehet vidéki is.)

Tisztelettel Agárdi István, mázoló és butorfestő.

összes üzemhelyiségein. A gyár megtekintésének elsősorban az az óhajlás volt a célja, hogy alaposan meggyőzze a magyar vendégeket azoknak a támadásoknak teljes alaptalanságáról, amelyet több magyar konkruens révén az utóbbi időkben magyar lapokban megjelentek és amelyek abban az állításban csucosodtak ki, hogy a kereskedelemben elterjedt Abadie-féle cigarettapapiros nem eredeti francia, hanem osztrák gyártmány és ezért a magyar piacról, mint osztrák terméket ki kell zárni. A magyar vendégek élénk érdeklődéssel nézték a gyártelepet és mivel kétségtelen, hogy a nagyközönség, különösen pedig a cigarettázók óriás tömege is érdeklődik a gyár iránt, néhány adatot közlünk a megtekintés eredményéről. A párisi Abadie-céget illetve gyárat, több mint száz évvel ezelőt Abadie Michel alapította és ez a gyár indította meg Franciaországban a cigarettapapírgyártást; cigarettapapírosa jósága révén világszerte ismert gyártmány lett, amelyet már az 1882. évi Mayer-féle nagy lexikon, mint »különösen jó cigarettapapírost« említi meg és dicséri. A bécsi vezérképviselősgéget Abadie Michel és Egbert testvérek, akiknek összes vállalatai családi részvénytársasággá alakultak át, főleg abból a célból alapították, hogy Bécsben csupán a Párisban előállított Abadie cigarettapapíros adjusztálását vigyék keresztül. Dacára az óriás nagy szállítási és vámköltségnek (60 korona kilogrammonként), amelynél megtakarításokat lehetne eszközölni, ha Párisból csupán a nyers anyagot küldenék a párisi háza a fönt említett hatvan koronás nagy vámtétel mellett sok százezer skatulya cigarettapapírost küld bécsi és budapesti raktáraiba. Bécsben csupán a különböző fajtájú hüvelyeket, amelyeknek papírosa teljesen készen érkezik Párisból, készítik és pedig azért, mert a cigarettapapírosnak hüvellyé való földolgozása Franciaországban nincs a nivón, mint Magyarország-Ausztriában. Hogy az adjusztálás Bécsben történik, az kétségtelenül igen nagyra becsült érdeme Labin Maurice Maxime bécsi vezérképviselőnek, aki ilyen módon annyi száz munkásnak, akik maguk is bizonyára szintén fogyasztanak Abadie papírost, jövedelmező foglalkozást és állandó munkát nyújt. De az államnak is nagy jövedelme van a vállalat révén, amint azt a párisi kereskedelmi kamarának minden küldeményhez mellékelte és az áru eredetét igazoló nyilatkozata bizonyítja. A Labin-féle papíros művek, amelyek egyúttal képviselői az Abadie társaságnak Bécsben, maguk is gyártanak különböző fajtájú cigarettapapírost, szivarszipkát, kartonázt, papíros-cipkét és papíros-szalvétát; a telepen állandóan átlag körülbelül ezer munkás van alkalmazva, a kik közül körülbelül hatszáz kizárólag az Abadie cigarettapapíros adjusztálásával foglalkozik, ami szintén bizonyítéka az annyira kedvelt cigarettapapíros óriás fogyasztásának. Heti bérekben a bécsi gyár átlag több mint félmillió koronát, amely óriás számok szintén az Abadie gyártmány jóságát bizonyítják.

A bécsi gyár négy nagy épületről áll a Sechshausergürtel 3., 7., 9. és 11. száma alatt; a két utóbbi épület kizárólag az Abadie-gyártmányok adjusztálására szolgál. A gépberendezésnél föl van használva legmodernebb találmány egészségügyi tekintetben is és tenyleg ma nincs egész Európában még egy ilyen vállalat, amely természetesen villamos üzem mellett, ily modernül lenne felszerelve.

Az első emeleten vannak a raktárak az elküldésre előkészített árukból és sok száz postacsomag és láda vár itt a szétküldésre. Az egész világból olvashatók itt címek és a millió lakosságú Newyork, Kalkuta, Soerabaya Jáva szigetén stb. mellett találhatók

kisebb helyiségek, mint Nagykikinda, Leitmeric stb. neve is. Érdekesek a nagy munkatermek, amelyek élénk képét nyújtják a serény tevékenységnek, amely Abadienál napról napra folyik. A két kalauzoló ur érdekes adatokat közölt, a gyártmányok eladásáról is átlag minden héten húszmillió cigarettahüvelyt és háromszázezer cigarettapapíros-csomagolást küldtek szét a világ minden részébe. Abból az elvből kiindulva, hogy a védőjegy igazolja az árut, az Abadie-cég büszkén, nyíltan és becsületesen minden árujára ráteszi a nevét, ellentétben konkurrensének nagyrésztével, akik kizárólag az adjusztálásra és a nagyhangu francia elnevezésre látszanak sujt vetni. Ennek tulajdonítható hogy az Abadie féle gyártmányt az egész világon ismerik és becsülik.

A mi végül a bécsi ház személyzeti viszonyait illeti, tekintettel a magyar fogyasztó területre, az Abadie-cég alkalmazottai sorában a magyar elem is képviselve van. A cég utazóinak többsége magyar, a bécsi expedíció főnöke magyar ember, sőt a csomagolásra fölhasznált papíros nagyrészt is magyar gyárakból, Rózsahegyről stb. hozatják.

A magyar vendégek nagy érdeklődéssel halgatták a közléseket és a legszivesebb módon bucsuztak el a nagy francia-magyar-osztrák vállalat két vezetőjétől. Végül annak a kívánságnak adtak kifejezést, bárha az Abadie-társaság üzletei Magyarországon is annyira kiterjednének, hogy a cég itt is miként Bécsben, aagy gyártelep létesítésére határozná el magát.

UJDONSÁGOK.

Hazatérők.

Panaszos levelet kaptunk *László* István urtól, az istensegits csángók plébánosától. Egy távolba szakadt, de hozzánk annál közelebb eső magyar szív kesereg a magyar vér pusztulásán . . .

»Száz magyar hivem ment ki az idén Kanadába.«

Magyarul irt, mézes ígérekkel teli füzetekben csalogatták ki őket. Igérték nekik nagy határ földet, könnyű munkát, gazdag aratást, tenger jövedelmet és boldogságot, biztos jövőt maguknak és családjuknak. A bukovinai nehéz viszonyok közt élő magyarnak felcsillant a szeme. Szük határ, gyenge föld; szaporodik a család, csökken a védelem. Odaát, a tengeren túl van a földjét szerető magyarnak a boldogulás, a vagyonosodás, az ígért földje.

És kiment száz magyar hivem a csalogató szóra.

A boldogság hire helyett panaszos levél érkezett most tőlük. A föld rossz, a munka nehéz, a jövedelem csekély, a jövő — nyomor, küzködes. Jönnének haza, de már nincs mivel. Odaköti őket az új hazához a legridegebb kötelek: a nyomor.

Százan mentek ki és most jönnének vissza két-három százan. A tavasszal akarnak indulni Gyűjtik a keservesen összekuporgatott pennyket s boldog lesz az, akinek sikerül a hajójegy árat félretenni.

Azt írják, küzdjenek a papok a kanadai hazugságok ellen. Ne engedjék a népet nekik, az ismeretlennek, a bizonytalanoknak, ahol csak egy a bizonyos: a nyomor.

Küzdjenek! De mivel és hogyan küzdjünk? Hiszen a hazugságokkal szemben nem tudunk elég meggyőző argumentumot állítani. A hazugságokról csak egy ilyen rettentő felébredés rántja le a leplet. Elmentek százan és háromszázan kívánnak visszajönni.

És talán ezek és ezek jönnének, ha lenne mivel . . .

Nehéz ezt a levelet elolvasni anélkül, hogy köny ki ne csorduljon a szemekből. A tenger tulsó partjáról magyar véreink esdekelve nyújtják felénk kezeinket.

— Segítetek bennünket haza! Abba a hazába, amelynek milliárdos költségvetésébe ime egész könnyen fel lehet venni milliókat, kvótaemelés címén! Abba a hazába, ahol olyan sok ember megél dologtalanul! Akarunk és tudunk dolgozni, csak még egyszer pihenessünk meg a szőke Tisza partján, hajlodozó fűzes ezüstös lombja alatt! Segítetek bennünket haza!

Hol van itt az az erős kar, amelyet ki nyújthatnánk a hazakivánczóknak testvéri üdvözlésre, testvéri segítségül?

Milliókkal számolunk, milliókkal emeljük az Ausztriával fizetett sarcot — és a hazatérni kívánók részére nem jut az olvasatlan milliók közt annyi, amennyivel egyetlen egy veszni indult vértünket megmenthetnők a jövő, a haza, a magyarság számára . . .

* A megyebizottsági tagválasztás.

A megyebizottsági tagválasztást mindössze 3 nap választja el tőlünk és akkor fog eldőlni annak a kérdése, vajjon megtartja-e a megyei 67-es párt eddigi többségét vagy a függetlenségipárt jut győzelemhez. A 67-es párt az utolsó napokban hangtalan, de annál tevékenyebb munkát fejt ki. Nem meri egyik jegyző sem feltárni azt, hogy nekik egy felszólítás értelmében hivatalból fel kell lépni megyebizottsági tagnak és igyekezniök kell, hogy a függetlenségi jelölttel szemben győzelemre jussanak! A mezőkeresztesi főszolgabíró tegnap sürgős jelentést tett az alispánhoz, hogy a köztisztaság megvédelmezése érdekében a megyebizottsági tagválasztásra a csendőrséget erősítsék meg. Megindult a mozgalom különben minden vonalon. Az elesdi járásban nagy akciót fejtenek ki a tanítók, kik szintén képviseltetni óhajtják magukat a megye közgyűlésein. E célból már június 22-én gyűlést tartott a biharmegyei tanító egyesület Elesd vidéki fiókköre, amelyen kimondották, hogy a megyebizottsági tagválasztás alkalmával a tanítóság is akcióba lép. A gyűlésen kimondották, hogy jelöltjeik egyszerűsint a 48-as függetlenségi-pártnak is hivatalos jelöltjei. Hivatalos jelöltek a báródi kerületben: Kintók János, Richter Gyula, Róth Frigyes, Palladi Viktor, Venter Gábor, Biró Ferenc; az elesdi kerületben: Dr. Farkasházy Zsigmond, Breczky Sándor, Csipó Tivadar, Zsugán János a révi kerületben: Beöthy Atilla, Kintók János, Sillinger Mór és a mezőtelegydi kerületben: Nagy Imre, Meszöly Dezső, Bibeszku Gusztáv.

* A Kossuth Lajos-utcai villamos vágányok. Oláh Ferenc és társai kérelmet

BARTA IMRE

szobafestő és mázó

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-utca 29.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására adni, hogy — szobafestő és mázó műhelyemet —

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam. Elvállalok minden e szakba vágó festő munkálatokat; gyors, pontos és a legutányosabb kivitelben eszközölök. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradok tisztelettel: **BARTA IMRE** szobafestő és mázó.

adtak be a városhoz, hogy a Kossuth Lajos-utcán ujabban elhelyezett villamos vasúti vágányt a járda mellől szedjék fel és helyezték el az utca közepére. A kérelemre a főmérnök tegnap tette meg véleményes jelentését. — A jelentés értelmében a vágányok el nem helyezhetők, mert azoknak összhangban kell lenniök az utca mély építményeivel. Ugyanis az utca közepén, hova a kérényezők el akarják helyzetni a vágányokat, szennyvíz csatornák vannak, melyeknek veszélyeztetése nélkül a sínpart elhelyezni nem lehetett volna. A forgalom védelmére a járdáknak kellőképpen való megváltoztatásával lehet segíteni. Ennél azonban most sokkal lényegesebb az, hogy a villamos vágányok alépitkezése zuzott kavicscsal van teljesítve, ami az utca burkolása alkalmával nem maradhat meg, miért is javasolja, hogy a villamos vasút alépitményei a főváros mintájára alakíttassanak át. Az utca burkolása alkalmával az új sínpar letétele a jelenlegi helyétől 50 centiméterrel beljebb fog esni, tehát növekedni is fog a járda és a sín közötti tér, miáltal a forgalom nem lesz veszélyeztetve.

* **Novotny Alfonz állapota.** Megirtuk hogy *Novotny S. Alfonz*, a premontrei főgimnázium derék igazgatója tituszban súlyosan megbetegedett. Mint örömmel értesülünk, a beteg igazgató ma már túl van minden veszélyen és napok óta teljesen láz mentes és ereje napról-napra örvendetesen visszatér. Állapota annyira javult a lefolyt hét alatt, hogy orvosai alkalmasint e héten már megengedhetik, hogy ágyából fölkeljen. Etvágya is kezd visszatérni, ami a tartós javulás biztos jele. A közszereketben álló derék igazgató állapota iránt nap mint nap sokan érdeklődnek városunk előkelő társadalmából és igaz örömmel vették tudomásul állapota jobbra fordultát. Teljes felgyógyulása azonban, tekintettel a kiállott súlyos betegségre, még sokáig tart és alighanem szükségessé válik egészsége teljes helyreállítása végett, mielőtt a főgimnázium igazgatói tendőit újra átvénné, déli éghajlat alá mennie.

* **A villamos vasúti bérletjegyek érvényesítése.** Ezuton közöljük t. bérleinkkel, hogy bérleteik megújításánál jövőben a bérletjegyek *Sonnenfeld Adolf* ur Bémer-téri könyv- és papirkereskedésében is leadhatók érvényesítés végett s ugyan ott még az nap át is vehetők.

* **Esküvő.** *Fehér Ödön* nagyvárad kir. törvényszéki jegyző ma, vasárnap délután 4 órakor esküszik örök hűséget az olasz plébánia templomban bájos menyasszonyának, *Paksy Gusztáv* városi fogyasztási adótitviselő kedves leányának: *Ilonának*.

* **Szociálisták a megyegyűlésen.** A megyebizottsági tagválasztások alkalmával a szociáldemokratáknak is eszükbe jutott valami és ők is képviseltetni akarják magukat a megye életének irányításában. Az érmihályfalvi járásban Érkörtvélyesen már gyűlést is tartottak a szociálisták, melyen *Balthazar* röpiratait osztogatták és kimondották, hogy korteskedni fognak a szociáldemokrata programmal felléptett jelöltjeik mellett.

* **Kitüntetések a háziezredben.** A nagyvárad háziezred tisztjei közül kettőt ért magasabb kitüntetés, amelylyel a legmagasabb uralkodói kegy őket megajándékozta. Az egyik *Voit Rudolf* főhadnagy, aki évek hosszú sora óta mint ezredsegédtiszt működik s mint ilyen az ezredirodát vezeti. A rokonszenves fess főhadnagy egyike a legnépszerűbb tisztnek Nagyváradon. Munkásságának elismeréseként érte őt a kitüntetés. A másik kitüntetett tiszt *Hubinger János* kapitány, aki évekig volt az önkéntesek iskola parancsnoka. Mindketten a «*Signum Laudis*» érdemjelet kapták.

* **A MÁV. kudarc.** címmel a »Népszava« f. é. október hó 18 án megjelent 247-ik számában azt írta, hogy a Terézvárosi osztálymérnökség 40 pályafentartási kőműves munkását elbocsájtotta azért, mert résztvettek az október 10-iki hatalmas tüntetésben. A munkások e miatt kimondották volna a pályafentartási munkálatokra vonatkozólag a zárlatot, minek következtében az osztálymérnökség kénytelen volt az elbocsátott 40 kőműves munkást visszavenni. A mint a MÁV. igazgatósága közli, a »Népszava« fenti híradása eleitől végig tendenciózus valótlan. Tény az, hogy a Terézvárosi osztálymérnökség mintegy 40, Nagymaroson lakó kőműves-munkása október hó 10 én nem jöhetett be a munkába Budapestre és pedig azért nem, mert ebben a nagymarosi többi munkások őket fenyegetésekkel, sőt tetteleges fellépésükkel is megakadályozták.

Nem telet meg a valóságnak tehát az, hogy a kőműves munkások az október 10-iki tüntetésben résztvettek volna. Az október 11 én munkába jelentkező munkásokat az osztálymérnökség tényleg nem engedte munkába állani, minthogy azonban előző napi kimaradásuk tekintetéből a fentebb előadott tényállással védekeztek, a felsőbbség ez ügyben hivatalos vizsgálatot rendelt el és miután a vizsgálat során a munkások védekezése helytállónak bizonyult, a kőművesek továbbra is meghagyattak szolgálatunkban. Munkazárlatról szó sem volt.

* **Paprika merénylet.** Tegnap este 5 és 6 óra között a Szent László-téren nagy riadalmat okozott egy szerelemben csalódott leány, aki csalódásába nem tudott bele nyugodni s bosszút forralt hűtlen lovagja ellen. A leány, kinek nevét még homály fedi, tegnap este a jelzett időben találkozott hűtlen lovagjával a Szent László-téren. A fiatal embert Biharinak hívják, aki mikor meglátta elhagyott amazonját, elsápadt, azonban a következő percben arcának halványságát a valódi szegedi paprika tette pirossá. Ugyanis a leány, mikor közvetlen közelében volt a fiatal embernek, zsebéből egy csomagot rántott ki s annak tartalmát a fiatal ember szeme közé szórta. A fiatal ember segítségért kiáltott, mire összefutott a nép s a rendőr a súlyosan sérült fiatal embert elszállította. A vakmerő paprikamerénylet nem tudták azonnal elfogni, mert tettének elkövetése után elmenekült.

* **Vasárnapi előadások az Urániában.** Rendkívüli érdekes előadások lesznek ma vasárnap az Uránia mozgóteátrál színházban. Az új műsor ugyanis teljes és zajos sikert aratott már tegnap is és így bizonyos, hogy a vasárnapi közönség előtt is tetszésben fognak részesülni az Uránia legújabb képei. *A féltékenység és örület* című kép például olyan

megrázó drámai hatása, hogy még a jelen volt színészeket is zajos tapsokra ragadta. Az új műsor briliáns sikerének különben élénk tanubizonysága az is, hogy dacára az olasz operatársulat színházi vendégszereplésének, az Uránia mégis tele volt közönséggel.

* **Nagyvárad iparos kitüntetése.** *Lévai Márton* nagyvárad országos hírvékönyvkötőtelepe ismét szép elismerésben részesült. A pécsi kiállításon *Lévai Márton* kiállított remek könyvkötészeti munkáit ezüst éremmel tüntették ki.

* **Vakmerő támadás az utcán.** Kedden este a Moskovits szeszgyárból *Serbán János*, *Serbán György* és *Nagy Sándor* kocsisok a korcsmába mennek, hol pár pohár pálinka elfogyasztása után haza igyekeztek. Utközben *Serbán György* és *Nagy Sándor* észrevették, hogy *Serbán János*nak több pénze és egy ezüst órája van. A két ember Várház-utcán megtámadta *Serbán Jánost* és pénzét, valamint óráját elakarták venni. A megtámadott ember védekezni próbált, mire a két gazember oly súlyosan ütötte fejbe, hogy azonnal előtötte a vér. *Serbán János* erre futásnak eredt és a gyárban egy társának védelmét kérte. A társa a megvert embert egy élesztős kocsiába rejtette el, hol csak másnap találták meg eszméletlen állapotban. A megsértett embert beszállították a kórházba, hol még most sem nyerte vissza eszméletét és e miatt nem lehetett kihallgatni. A rendőrség most erősen nyomoz a bűntény felderítésében.

* **Az árvaházi alap gyűjtőiveit kéri.** Ezennel felkéretnek mindazok, akik a városi árvaházban ő Felsője boldog emlékü Erzsébet királynő és ő Felsője I. Ferenc József királyunk nevére elnevezendő 2 ágyalapítvány létesítése céljából kibocsátott gyűjtőív birtokában vannak, miszerint a gyűjtőívet — nehogy a gyűjtésben fennakadás álljon elő — özv. Des Echerolles *Kruspér Sándorné* címére (Nagyvárad, Kapucinus-utca 20. szám.) sürgősen visszaküldeni sziveskedjenek.

* **Tűz.** Tegnap este az olasz opera társaság előadása alatt a színházi telefon tüzet jelzett, mire az összes tűzoltók, kik a színházban voltak eltávoztak s a tűz lokalizálására siettek. A tűz a Vashidnál a Hadady-telep mögött keletkezett és egy kis kunyhót hamvasztott el. Mire a tűzoltók kivonultak a telep személyzete a tüzet eloltotta.

* **Tánciskola megnyitás.** *Kovács Tivadar* balettmester a m. kir. nagyvárad honvéd hadapród-iskola és *Orsolya-zárda* táncanára, f. évi november hó 3-án nyitja meg táncintézetét a Zöldfa-szálloda tánctermeiben. Az oktatás feloleli az egész koreografiai táncművészetet, testésztikát és a szalón tornát. Külön gyermek, diák és boston kurzusok. Az esti tanfolyam kezdő és haladó tanfolyama.

Védnökségek alatt álló magán csoportok és magánórák külön társaságoknak különböző napokon és órákon fognak megtartatni. Ertekezhetni lakásán: *Nyárta-utca 12.* (Teleky-utca felé) *Számtalan újabb művészi tánc képei az idei sáison programját.*

* **Birsalma és csemege alma,** kézzel szedett, kapható *Vizvezeték-utca 19.*

* **Egy magyar találmány.** Az egész világra szóló szabadalmat nyert magyar találmány, melynek címe »*Fáték abc*« igazi feltűnést

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

keltő. Valóságos zarándoklás van a Magy. Keresk. Közlöny hirlap és könyvkiadóvállalatnál, (Budapest, VII. Dohány-utca 16.) ezen játék abc megszerzése végett. Szinte meseszertű, hogy egy 5-6 éves gyermek, aki életében betűt sem látott, egy óra alatt folyékonyan tudja az abc-t.

KUGLER HENRIK (Gerbeaud) udvari cukrász összes gyártmányainak 16 elárúsítása *Petrovics* Mihály fűszer és csemege kereskedésében Nagyvárad, Fő utca (Huzellával szemben) van.

x Hangok a gyermekkorból. A lázas hajsz, a nyugtalan emberi küzdelem, amely az embert oly korán öreggá teszi, kevés időt enged az embernek, hogy a gyermekkor szép napokra visszapillantasson. Annál örömteljebb, de egyúttal fájóbb is, ha az ember kevés számú pihenő óráiban a régmúlt gyermekévekre tekint vissza. Olyan ez a visszaemlékezés, mint az orgonabugás és az elhaló harangszó. A karácsony a maga megszentelt gyönyöreivel megelevenül az emlékezetben és ha csak rövid időre is, visszavarázsolja élénk a rég eltűnt időköt. Ezt a megemlékezést tartja bennünk ébren a karácsonya-angyal csemettyű néven ismert újdonság, amelynek forgalombahozatala a cs. és kir. udv. szállító: Konrád János Brűx, 2028. sz. érdeme. Felhívjuk lapunk t. olvasóit a ma megjelent hirdetésre, melyből minden közelebbit erről a bájos újdonságról megláthatnak. Gazdagon ábrákkal ellátott árjegyzéket küld fentebbi udvari szállító cég kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság választmányi ülése.

Tegnap délután választmányi ülést tartott a Szigligeti Társaság. Jelen voltak:

Rádl Ödön, dr. Imrik Péter, dr. Bodor Károly, dr. Márkus László, Géczy Lajos, dr. Krüger Aladár, dr. Adorján Ármán, Böszörményi Géza, Sas Ede, Láng József, Winkler Lajos és dr. Ágoston Péter.

Folyó ügyek.

Rádl Ödön elnök betérjesztette a legújabbban érkezett könyvküldeményeket.

A »Museumok és Könyvtárak Orsz. Szövetsége« meghívta az egyesületet a pécsi kongresszusra. A Dunántúli Közművelődési Egyesület pártolást kér. Tudomásul vétettek.

A nagyszalontai Aranyszobor leleplezésére annak idején a társasághoz meghívó érkezett, amelynek azonban nem lehetett eleget tenni, mert az egyesület vezetőségéből senki sem volt itthon. Az elnök utólag kimentette magát a szoborbizottság elnökénél, azonfelül átiratot intéztek a szoborbizottság elnökéhez, a melyben a Társaságnak Arany János emlékezete iránti kegyeletét fejezi ki.

A Kazinczy szobor leleplezése alkalmával az elnök már itthon volt s kérésére a leleplezésnél Márkus László és Kepes Miklós képviselték a Társaságot.

A Dugonics-Társaság gyászjelentésben tudatta *Békefi* Antal elhunytát; a Szigligeti-Társaság a részvétét átiratilag fejezi ki.

A belügyminiszter a városi közgyűlésnek évi 800 korona segélyt megszavazó határozatát jóváhagyta.

A közoktatási kormány a közműve-ödési paloták építését vette célba. Az elnökség megtette a kellő lépéseket a Museumok és Könyvtárak Orsz. Felügyelőségénél, minek következtében a felügyelőség Nagyváradot első helyen ajánlotta a miniszter figyelmébe. A választmány a határozatot örömmel vette tudomásul s az elnöknek a sikeres és buzgó eljárásért köszönetét fejezte ki.

B. e. *Vinkler* József püspök végrendeletében a Szigligeti-Társaságnak 200 koronát hagyományozott. A társaság az adományt hátsó kegyelettel fogadta s *Vinkler* püspök emlékét jegyzőkönyvileg megörökítette.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 500 koronát utalt a Népkönyvtár céljaira, amely összeg felvételén, a népkönyvtári bizottság által lesz felhasználható.

A népkönyvtári bizottság javaslatára a választmány elhatározta, hogy kérni fogja a várostól a községi iskolai 6000 kötetes könyvtárnak a nagyközönség részére leendő megnyitását.

A munkaprogram.

Az évi munkaprogramra vonatkozólag előterjesztette az elnök, hogy 4-5 felolvasó estélyt rendezzen a társaság a tél folyamán. Az indítványhoz a társaság hozzájárult. Ezzel kapcsolatosan *Sas Ede* indítványozta, hogy a *Petőfi-ház* javára rendezzék az egyik felolvasó ülést, annál inkább, mert kilátás van rá, hogy több fővárosi író közreműködésre meg lehet nyerni. *Sas Ede* indítványa elfogadtatván, a kivitellel az elnök megbízott.

A Szigligeti-szoborra vonatkozólag jelentette az elnök, hogy a tavaszra a szobor készen lesz, ha lehetséges, Szigligeti születésnapján kívánják leleplezni.

Az Ekvönyv IV. kötetéhez az anyag gyűjtése folyik. A választmány felszólította a szerkesztőbizottságot az anyagbeszerzés gyorsítására, egyben *Láng* József indítványára, kimondotta, hogy az évkönyvben a Szigligeti relikviák közlésének is helyet ad, a mire különben az elnök a megfelelő intézkedéseket már meg is tette.

Pályadíjak.

A közgyűlés annak idején elhatározta, hogy pályadíjakat tűz ki. Az elnök javasolja, hogy a pályázatokat akként tűzzék ki, hogy azok a Szigligeti-emlékünnepeken felolvastassanak. A pályaművek beadásának határnapja 1907. dec. 31. A pályázat tárgyai: értekezés költemény és elbeszélés. A pályázat eredménye lehetőleg a Szigligeti-ünnepeken tétetik közzé, amikor a díjat nyert munka felolvastatik. Pályadíj a tanulmányra 200. költeményre 100, elbeszélésre 100 korona.

Hosszabb eszmecsere fejlődött ki a fölött, vajjon országos vagy csak a társulati tagokra szorított legyen-e a pályázat? Végre dr. *Krüger* Aladár és dr. *Bodor* Károly közvetítő indítványát fogadták el, amely szerint a pályázatban csak Nagyváradon vagy Biharmegyében lakó író vehet részt.

Uj tagnak dr. *Krüger* Aladár és *Láng* József indítványára telvették *Popity* János ügyvédjelöltet, lapunk belső dolgozótársát.

TÁVIRATOK.

Az alkotmánybiztosítékok.

— *Gulner és Fazekas véleménye.* —

Budapest, okt. 19. *Andrássy* belügyminiszter javaslatairól, az alkotmánybiztosítékokról Pestvármegye főispánja, *Gulner* Gyula és alispánja, *Fazekas* Ágoston ma rendkívül érdekes nyilatkozatot tettek. *Gulner* Gyula főispán főképen a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvényjavaslata terjeszkedik ki nyilatkozatában és ezeket mondja:

— *Andrássy* javaslatai ugyszólván bírói ellenőrzés alá helyezk a kormányt és a vármegye hatalmi egyensúlyát. Ed-

dig ha a kormány megvonta a vármegyétől az állami dotációt, a vármegye a jóléti bizottságok révén a vármegye közönségének áldozatkészségére volt utalva. De a kormány, mint a nagy nemzeti küzdelem megmutatta ezek ellen a jóléti bizottságok ellen is sikeresen fellépetett erőszakos magatartásával. Nyilatkozatában ezután különösen kiemeli a főispán a javaslat arra rendelkezéseit, amelyek az alkotmány biztosítása szempontjából kiváló figyelemre méltók.

Fazekas Ágoston, Pestvármegye alispánja azt dicséri kivált *Andrássy* javaslataiban, hogy rendelkezéseivel lehetlenné teszi a jövőben, hogy egy törvénytelen kormány az alkotmányossággal nem üzhet sokáig gunyos játékot.

Anyagyilkos díjok.

Mármarosziget, okt. 19. *Szabó* György, husz éves bírósági díjnok Iza-konyhán megfojtotta 50 éves édes anyját, *Szabó* Istvánnét. Az anyagyilkos fiatal ember kicsapongó életelt élt és nemcsak díjnoki fizetését lumpolta el, hanem édes anyját is lopkodta. Emiatt anyja megdorgálta és pofon ütötte, mire a fiu anyjának eset es megfojtotta. Az anyagyilkost letartóztatták akkor, mikor anyja holtestét a kertben éjjel elásni akarta. Beszállították a mármaroszigeti ügyészségre.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora

Vasárnap: *Carmen*, (az olasz operatársulat második fellépte.)

Hétfő: *Durand és Durand*

Kedd: *Rigolette*, (az olasz operatársulat harmadik fellépte.)

Szerda: *Parasztbecsület*. Hangverseny, (az olasz operatársulat bucsu fellépte.)

Csütörtök: A nászinduló.

Péntek: A nászinduló.

Szombat: A suhanc.

Vasárnap: *Rómeo és Julia*.

Troubadour.

— *Az olaszok első vendégfellepte.* —

Verdi régi, de örökszép operáját mintha megfiatalodva láttuk volna tegnap viszont. A verkliről is lekopott híres áriák mintha egészen ujra születtek volna. Nem csoda, olasz operát csak olaszok énekelhetnek igazán, szépen, úgy ahogy a mester azt elképzelte. Magyar nótához magyar ember kell, *Verdi* operáját pedig csak olaszok énekelhetik igazán jól. Minden olasz, ha egy kis hangja van, már született énekes a nyelvük maga csupa zene, éghajlatuk olyan, hogy a mi énekeseink üdülni szoktak Olaszországba menni, nincs hát rajta csodálkozni való, hogy annyi olasz énekes járja be a világot.

Bizonyos, hogy szép Itáliában jobb énekesek is vannak, mint annak a kis csapatnak tagjai, amely tegnap kezdte meg előadásait a színházban. Mégis örülünk, hogy hallgathatjuk őket, elsősorban azért, mert operaelőadáshoz juttatnak minket, másodsorban azért, mert az, amit nyujtanak nemcsak kielégítő, hanem sokszor művészi is. Bámulatos az a könnyedség ahogyan ezek az olaszok a hangjukkal bánnak. Kifogástalan iskolázottság, könnyű hangvétel és

— még a basszistát sem véve ki — fejlett koloratura jellemzi mindnyájukat. Hinnünk kell, hogy *Rück Károlynak* élvezet volt tegnap az opera dirigálása, mert tanult és összetanult énekesekkel volt dolga s bizonyára először volt módjában egész színházi működése alatt, hogy a partitúrában előírt gyors tempókat nem kellett mérsékelnie a szereplők togyatékos énekképessége miatt.

Az egyes énekesekre áttérve, igazi gyönyörűséget szerzett mindenkinek *Freasi Mária* k. a., *Leonora* személyesítője; hangja gyönyörű tiszta és végtelenül lágy, koloratúrája, mondhatni tökéletes. — Mellette igen sok tapsot kapott *Parisotto* Sofia k. a., ki a cigány nő szerepét játszotta sok drámai erővel. Hangja csaknem férfiasan mély színezetű, sonorikus alt hang, a melynél szebbet igazán alig hallottunk. Hangterjedelme jóval túlhaladja a két oktávot s minden lekvésben erőteljes, sötét színű, de mégis hajlékony és lágy. A férfiak közül, bár némi indispozícióval küzdött, mégis kitűnt *Pastorelli* Vincenzo pontos énekével s nagyterjedelmű csengő baritonjával. *Rossi* Amadeo igen képzett tenorista, aki világos, lírai tenorjával művésziesen bánik. A magas hangokat nem nagyon pazarolja s a híres »stettát« az előírtnál egy hanggal mélyebbre transzponálva énekelte. *Natili* Antimo, a basszbariton kisebb szerepében is igen tetszett, kár, hogy nagyobb szerepben nem igen fogjuk hallani.

A vendégművészek játékaról holnap fogunk véleményt alkotni, mert a Troubadurban csak kórnussal lehet játszani. A férfiak mindegyike hatalmas termetű, Natili csaknem óriás.

A zenekar nagyon fegyelmezett volt. A közönség zsufolásig megtöltötte a színházat s felvonások végén a szereplőket sokszor kihívta sőt a harásosabb jelenetek után is többször megakasztotta az előadást a kitörő tapsvihar.

Dr. K. J.

MULATSÁG.

Kolon a legényegyletben.

A legényegyletben vasárnapontként cigány zene mellett este 8 órától 12 óráig nagykolont tartanak, melynek részvételi díja kolonisták és egyleti tagok számára 30 fillér, másoknak 1 korona.

Iratkozhatnak ismétlők is, kik beiratkozás-kor 6 korona tandíjat fizetnek s részt vesznek az új négyes, a nagyboszton és más új táncok tanulásában.

Hétköznap (kedd, csütörtök) egyszeri részvétel 30 fillér.

Igazságszolgáltatás.

Füchsl Mór öngyilkossága. Tegnap fejezték be Niedermann (Nógrádi) Gyula és Berger (Balla) Ignác zsarolási bűnpörét Millye Gyula kir. ítélőtáblai bír. elnöke alatt. A bíróság Nógrádit és társát Balla Ignácot büntetésnek mondta ki a zsarolás bűncselekményében és a rágalmazás vétségében, Nógrádit továbbá közrend elleni kihágásban is és azért összsbüntetésül elítélte Nógrádit másfél évi, Ballát pedig félévi fogházra. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a magánvád képviselőjében dr. Thury László, akit tegnap tévesen a vádlottak védőjeként tüntettünk fel, súlyosbí-

tásért és részben eltérő minősítésért, a vádlottak bűnösségük megállapítása és a büntetés súlyos volta miatt telebbezték.

NYILTTÉR.

HARTSTEIN GIZELLA

és

JAKOBOVICS CZELLA

női kalap divatüzlete

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám.

hol a legdivatosabb kalapokban óriási választék van.

Ugyanott a legújabb fazonokra

282 alakítások elkészítettek.

Legjobb

C i p ő k

legolcsóbban*****

REICHARD ÁRUHÁZA

cégnél kaphatók.

Oktatás.

Szülők figyelmébe!

A nagyváradai Középkolai Internátusban gimnáziumi, reál, kereskedelmi és polgári iskolai tanulók mint bejáró növendékek középiskolai tanárok vezetése mellett az összes tantárgyakból lelkiismeretesen előkészítettek.

Tisza Kálmán-tér.

Tisztelettel

Dénes Pál

internátusi igazgató.

Egész délután elfoglaltság.

KÖZGAZDASÁG.

A gazd. egyesület választmányi ülése.

A biharmegyei gazdasági egyesület igazgató választmánya folyó évi október hó 20 án azaz vasárnap délelőtt fél 11 órakor az egylet székházában (Városliget) gyűlést tart, melyre a választmányi tagokat ezennel meghívjuk.

T A R G Y.

1. Földművelésügyi miniszter a cselédtörvény népies ismertetését magába foglaló füzetekből 1000 példányt küld.
2. Bihar megye közigazgatási bizottsága a komárommegyei k. i. b. feliratát, takarmány kivitele ügyében megküldi.
3. Bihar megye közigazgatási bizottsága a komárommegyei k. i. b. feliratát a lótenyésztés fejlesztése ügyében megküldi.
4. Bihar vármegye alispánja Mezőkeresztes község vásár szaporítás iránti kérvényét véleményezés végett megküldi.
5. Bihar vármegye alispánja T. nke község módosított piaci helypénz díjszabását véleményezés végett átteszi.
6. Bihar vármegye alispánja a földművelésügyi miniszter ur által a községi munkás segélyalaphoz engedélyezett 5000 kor. mikénti felosztása iránt javaslatot kér.
7. O. M. G. E. mezőgazdasági munkásbérrekről kér tájékoztatást.
8. Veszprémmegyei gazdasági egyesület megkeresése jégbiztosítás tárgyában.
9. Előterjesztés a télfolyamán tartandó gazdasági szakelőadásokra.
10. Előterjesztés a rendezendő háziipar tanfolyamokra.
11. Tagfelvétel.
12. Otthon leszámolása.

Nagyvárad, 1907. október hó 12.

Markovits Antal
egyleti elnök.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Dr. Rác Ödön Sanatoriuma és vizgyógyintézete

(ezelőtt Politzer-féle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utca, 7. szám.
Telefon 693

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmebetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró lékkelés, gőz szekrény, pöstyéni iszapkúra. Inhalatiók. Vibrációs masszázs, Soványító és hizó kúra.

Javalva: Idegesség, kim-rültség minden neme, gyomor, bél-, szív-, tüdő és légzőszervek bántalmi, izületi-, izom-, ideg csuznál kitűnő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.

Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3-5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr. Rác Ödön,

az intézet tulajdonosa és vezetője.

A „Tiszántul“-ra

előfizetést küldeni
minden nap lehet
aki már ma előfizet, az novem-
ber hó 1-ig a lapot
ingyen kapja.

JÁTEK
abc

MELYA GYERMEKET EGY ÓRA ALATT
MEGTANITJA AZ abc-RE.

A MAGY. KERESK. KÖZL.
HIRTAP ÉS KÖNYVKIADÓVÁLLALAT KIADÁSA
BUDAPESTEN.

Hatvan perc alatt megtanulja az abc-t.

A világ legnagyobb találmányai a velet-
lennek köszönhetőek létrejöttüket.

Egy találmánnyal állunk szemben, melyet
szintén a véletlen hozott létre s amely egy-
szerűségével szinte meglepi az ember.

Vegyen maga mellé egy öt éves gyermekét,
adja kezébe a »Játék abc«-t, maradjon hatvan
percig a gyermek mellett és utasítás szerint
játsszék a betűkkel. 242

Csodát fog látni,

mert a gyermek hatvan perc alatt az egész
abc-t ismerni fogja.

Jó t e m é n y.

Igazi jótétemény ez a »játék abc«, mely
pompás 10 színben előállított litografiai ki-
vételben van készítve, 23 remek színes kép-
pel és az ára hármentve szállítva 75 krajcár.

Megrendelések a Magyar Kereskedelmi
Közlöny hirtap- és könyvkiadóvállalatához
küldendők Budapest, Dohány-utca 16-18.
Ha ezen műből egyszerre 3 példányt rendel
2 frt 25 k. helyett, 2 frt-ba számítjuk.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Gyönyörű látványosság!

Bejegyzett minta. Törvényesen védve.

A karácsonyfa legszebb díszé,

amelynek egy kereszténycsaládban sem volna szabad hiányoznia
az általam javított

1. sz. ragyogó karácsonyfa angyal-csengő,

teljesen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas.
Kifogástalan működésért szavatosság.

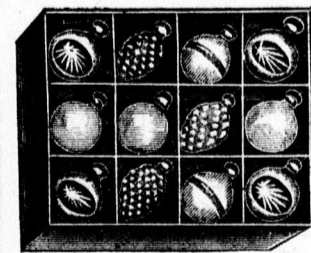
A legkisebb és a legnagyobb karácsonyfán is azonnal megerősít-
hető. Az asztalra helyezve, mint asztali csengő is használható. A
meleg kályhára téve, gyertyaláng nélkül is működik. A három
gyertya melege a szerkezet lendítő kerekét mozgásba hozza és ez
által a rajta alkalmazott javított acélpálcák a három harangra

ülve, kellemes, ezüstös harang-
szót hallatnak, áhitatos kará-
csenyi hangulatba ringatva
ifjut és aggot egyaránt. Ára
csomagolás és használati uta-
sítással darabonként **K. 1.50.**

3 drb K 4.25	9 drb K 12.—
4 > > 5.50	12 > > 15.—
6 > > 8.—	24 > > 29.—
36 drb K 43.50	
50 > > 58.—	
100 > > 112.—	

2. sz. Ugyanaz a kará-
csenyfa-Angyal-csengő
levegőgúszabb, legfino-
mabb nikkelezett kivitel-
ben, csavart haranglábakkal,
3 ragyogóan fénylő ezüst
Lametta-virággal, mely vi-
rágok a gyertyák meggyújtása
után csodaszép fénysuga-
rakat lövelnek szerteszéjjel.
Ára kartonban, használati uta-
sítással darabonként **K. 2.**

6 drb K 5.50	9 drb K 15.50	36 drb K 57.50
8 > > 7.25	12 > > 20.25	50 > > 77.50
4 > > 10.50	24 > > 39.50	100 > > 150.—

Legújabb Üveg-karácsonyfadísz

12 drb válogatva, gondosan kartonba
csomagolva, a tárgyak nagysága és
kivitele szerint K —.40. —.60 —.70
—80, 1.—. 1.20, 1.50, 2.—, 6 drb.
Kartonban a tárgyak nagysága és
kivitele szerint K —.75 —.90, 1.—
1.20, Lametta (Angyalhaj) ezüst
vagy arany, borítékonként K .10.
Dió-drot 100 drb K —.20. Üveg-

golyó láncok 1, 1/2, 2-2 m. hossza golyók nagysága szerint
K —.90 —.95 1.20, 1.40. Karácsonyfa-gyertyácska, 24 db
kartonban K —.50 nagyobb 15 drb kartonban K —.58, Gyer-
tyatartó tucatja K — K —.50.

Karácsonyi jutalom.

Mindazon t. vevőim, akik szeptember 1-től november 30-ig
terjedő időben levélbelileg legalább K 40.— értékű egyszerre ren-
del, karácsonyi ingyenjutalmul egy 4343. sz. Riadó ébresztő
órát éjjel világító számlappal és egy 1908. évre szóló naptárt ingyen kapnak hozzácsomagolva.

Becszerelés megengedve vagy a pénz vissza, tehát kockázat kizárva.

Szétküldés utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. A rend lés legelőnyösebben a
postautalvány szelvényén eszközölhető. A rendelő levélben vagy rendelő lapon azonban feltétlenül
megjegyzendő, hogy utánvételes szállítást kíván-e a rendelő, vagy pedig a rendelés összege postautal-
vánnyal elküldött-e? Minden rendelőnek érdekében áll rendelését a lehetőség szerint decem-
ber 15-ike előtt beküldeni, mert tapasztalat szerint a postán dec. 15-ike után az óriási torlódás követ-
keztében a szállítás nem eszközölhető oly gyorsan, mint rendes forgalom mellett. A megrendeléseket
idejekorán intézzük az

Első órágyárhoz Konrád János cs. és kir. udvari szállító. Bruk 2028. sz. (Csehország.)
Kérje több mint 3000 ábrát tartalmazó főárjegyzékemet, amely bárkinek azonnal ingyen és
bérmentve megküldeték.

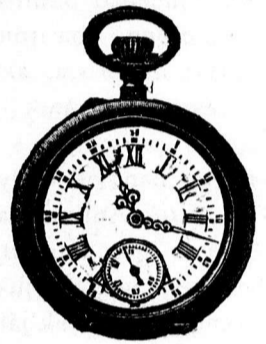
Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok
év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
köszvénynél, oszúznál és meghűléseknél, bedörz-
..... söléséppen használva.

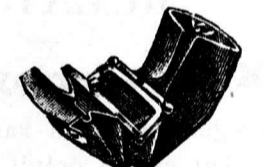
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt
bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.—
és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“,
• Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

5 korona

egy valódi svájci Roskopf-rend-
szerű szabad. horgony remontőr
óra masszív, szolid rugóvédővel.
Svájci horgonymű valódi ólomvéd-
jeggyel ellátott nikkeltokban, sarnir-
fedéllel, kerekded kávéval, 36 óráig jár
(nem 12 óráig járó óra) díszes és ar-
nyozott mintákkal, legpontosabban
szatályozva, 3 évi kezességgel,
darabja K 5.—, 3 drb K 14.—, Perc-
mutatóval K 6.—, 3 drb K 17.—

Dus választék főárjegyzékemben.

7223. sz. Pénztárca egy darab világos-
barna szattyánbőrbeli, aprópénztárcával,
4 reteszszel, rugós belsőkávéval, nikkel-
zárral 9 cm. hosszú, 6 cm. széles K
1.50.

7202. sz. Olcsó, jó pénztárca egy
drb. erős, sima bőrből készíve első-
rendű marhabőrreccsattal, 4 reteszszel,
papírpénztárcával, 3 zárral, 9 cm. hosz-
szu, 6 cm. széles K 1.35.

Jobb pénztárcák:

K. 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50,
3.80, 4.20 és feljebb.

Tessék árjegyzékét kérni!

MEGJELENT
az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI
című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány. ♣

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-BÓL,

melyről olvasóinknak már több ízben hirt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékoztatást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kibasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyerne. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv olvasása útján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára“-nak
ára kötetenkint.... **24 korona.**

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Nagvárad, Rákóczi-ut.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szerzők nevei:

Energia: Schimanek Emil.
Bányászat: Litschauer Lajos.
Kohászat: Gáloesy Arpad.
A fémek megmunkálása: Kandó Gyula.
Motorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
Pósta: H. Hennyey Vilmos.
A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
A technika a hadviselés szolgálatában: M. Müller Hugó.
Faipar: Gaul Károly.
Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
Gazdasági gépek: V. Markhó Jenő.
Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
Elektromosság: K. Liphay Károly.
Telegrafia és telefonía: Hollós József.
Zárószó: Méray-Horváth Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világegyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

Kitüntetve I. díj és oklevéllel.

Szikszay József

műhangszerész

hegedűkészítő specialista.

NAGYVÁRAD,

Nagy-Sándor-utca 1. szám.

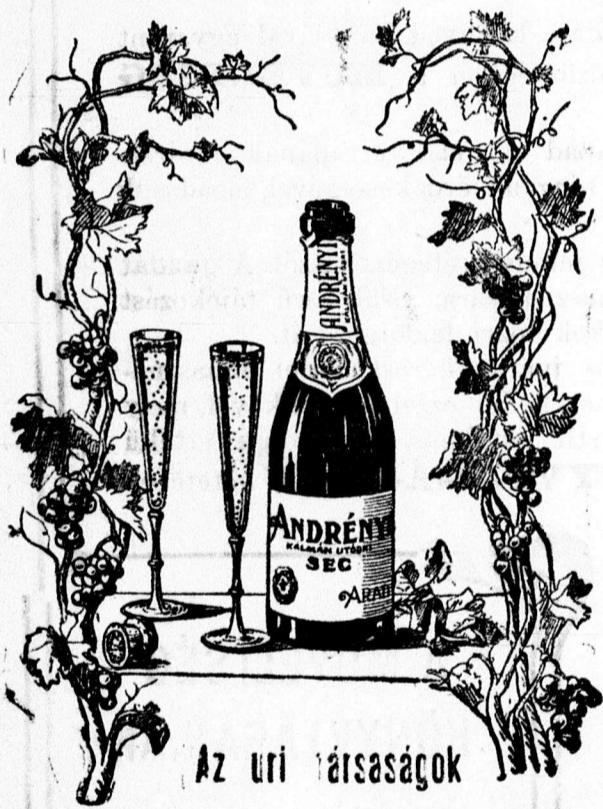
Mindennemű hangszerek készí-
tetnek és javítanak jutányosan, mű-
vésziesen.

Kitűnő német és olasz húrok.

Réz és fa fuvó hangszerek,

Gramophon és harmonium javítás.

Ajánlom hangszereimet az összes tan-
intézetek figyelmébe.

Az urtársaságok

kedvelt pezsgője!

Kapható minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávé-
házban és vendéglőben

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisz-
telendő papság becses tudomására hozni,
hogy az őszi és téli idényre való fekete,
szintaró papi szöveteim megérkeztek s
azokat üzletemben nagy választékban rak-
táron tartom s igyekszem úgy mint eddig,
ezentúl is megrendelőimnek teljes bizal-
mát és meglegedését kiérdemelni

Vidéki megrendelésnél elég egy minta
reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra
azonban saját költségemen a helyszínére
személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák javítását jutányos
árban elvállalom.

Nagyvárad, Fürdő-utca saját ház.

VAJNOVSZKY KÁROLY

49

papi és polgári-szabó.

PÁL SÁNDOR

épület-, portál-, díszmű- és butor
asztalos mester.

Rákóczi-ut 10 és Szaniszló-u. 2 sz. Stern palotában.

Elfogadok minden ezen szakmába vágó
munkákat úgy mint épületek, portálok,
üzletek, gyógyszerárak berendezését a
legkitűnőbb szaktudással, ugyszintén át-
alakításokat és butorok javítását, fénye-
zését igen szolid árak mellett hivalkozom
városunk intelligenciájának több elismerő
nyilatkozatára, ezért is kérem a nagyér-
demű közönséget, hogy bizalommal fel-
keresni kegyeskedjenek, egy levelező lap
általi meghívásra bár hol megjelenek és
költségvetéssel díjtalanul szolgálak.

Kiváló tisztelettel

Pál Sándor,

speciális szakiparos.

228

Butor kiállítás.

az Első Nagyváradi Műbutor-gyárban
Fő-utca Guttman-házban

Kádár fűszertzlet mellett

Az egész emeleten teljesen berendezett
szobák, hálószobák keményfából 320 ko-
ronától, ebédlők 380 koronától, salónok
460 koronától.

Zongorák, pénzszekrények és min-
dennemű berendezési tárgyak.

Szigoruan szabott saját gyári árak.

Vidékre kívánatra költségvetést vagy utazómat
teljes mintákkal saját költségemre küldöm.

Szives megkeresést kér

Büchler Márton, butorgyáros.

Fűszertzlet és iroda: Fő-utca, Guttman-
ház. Fiók-üzlet: Szent László-tér,
200 Holdas-templom mellett.

Gyár: Menház-utca 3. Telefon: 421.626.

Tisztán kezelt természetes hegyi borok.

Pénzéért!

Mindenki a legjobb fűszer- és csemegeárut kapja
nálunk, becsületes és figyelmes kiszolgálás mellett, mit
rövid fennállásunk óta is, már sikerült beigazolnunk.

Csak egy próba rendelés feladásával is meggyőző-
hetik róla bárki is.

Kérjük a n. é. közönség szives pártolását

tisztelettel

Telephon sz. 249.

Mezey János és Társa

NAGYVÁRAD, Nagyváradi Takarékpénztár épület.

226

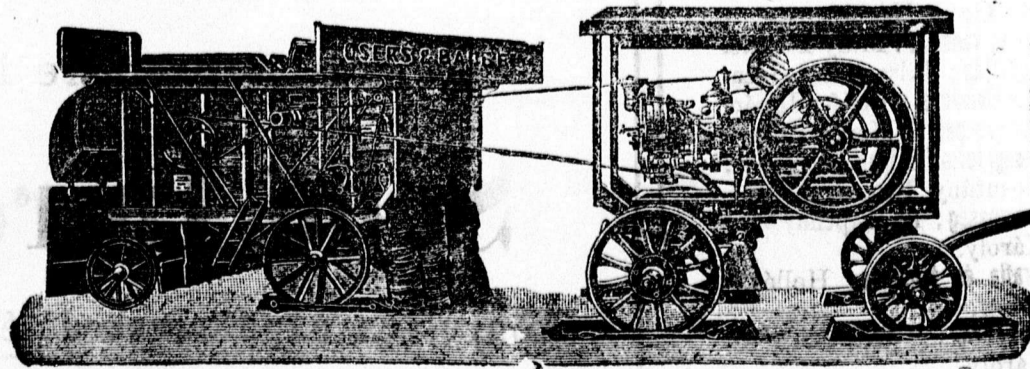
Legfin szalon petroleum 1 lit. I. rendű 16, II. r 14 kr.

Ozers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitűnő hírnévnek örvendő benzin lokomobiljait benzin lokomo-
bilos cséplőszelvényeit és

szívógáz-motorait.

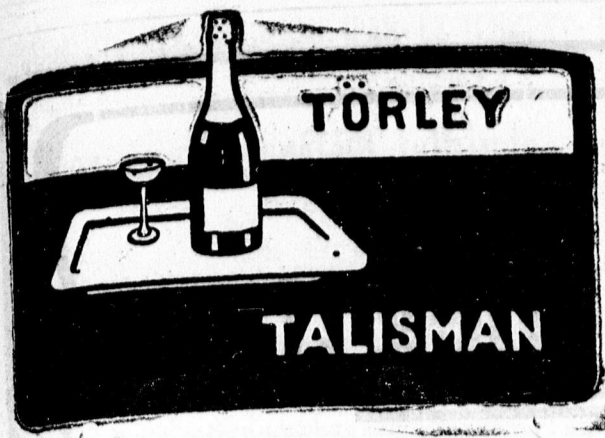

1-2 fillér üzemköltséggel. Elismert elsőrendű gyártmány! Szolidtömör kivittel!

Kitűnő referenciák! Kedvező fizetési feltételek!

Költségvetéssel és arjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

14

Nagyvárad város polgármesterétől.
10003-907. sz.

Felhívás pályatervek készítésére.

Nagyvárad város közönsége a város belső területén fennálló, a Bémer-teret a Szt. László-térrel összekötő régi közúti vashíd felszerkezetét a fejlődött igényeknek és a környezetnek megfelelő diszegebb vasszerkezettel kívánja kicseréltetni.

A törvényhatóság vonatkozó határozata folytán pályázatot hirdetett a hid új vasszerkezetei terveinek elkészítésére.

A város részéről kiküldendő bíráló bizottság döntéséhez képest a leginkább megfelelő pályatervek sorjában 600 korona, 400 korona és 300 korona tiszteletdíjjal fogja a város közönsége díjazni.

A jellegű levéllel ellátandó pályatervek Nagyvárad város polgármesteréhez f. évi december hó 15. napjának déli 12 órájáig nyújtandók be. A később érkező tervek a pályázatnál figyelembe nem vehetők.

A pályázatban csak magyar állampolgár vehet részt. Azon pályatervek, melyeket a bíráló bizottság abszolút becsünek és kivitelre alkalmasaknak nem talál, díjazásban nem részesülhetnek.

A hid környezetének helyszínrajzát, a régi hid és alépitményeinek sumás tervét és a pályaterv készítéséhez szükséges műszaki tájékoztatót Nagyvárad város mérnöki hivatala díjtalanul bocsátja a pályázók rendelkezésére.

Nagyvárad, 1907. október hó 2 án.

Rimler Károly,
polgármester.

279

Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.

Értesítés.

Ár frt

- Egy duplafedelű valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra . . . 19.—
- Egy duplafedelű omega óra . . . 13.50
- Egy duplafedelű ezüst óra pontosan regulázva . . . 5.75
- Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cylinder szerkezettel . . . 6.50
- Egy jó erős nikkel óra . . . 1.80
- Egy jó duplafedelű nikkel óra . . . 2.50
- Egy legjobb minőségű ébresztő óra . . . 1.80
- Egy inga óra ütő szerkezettel . . . 9.—
- Egy ütő inga óra kisebb minőség . . . 5.—
- Egy iroda óra . . . 3.—
- Egy fali óra . . . 2.50

Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Színház-utca, 4. (Adorján-ház.)
Kossuth-utca, (Káptalan-ház.) 71
Bihar-kávéházzal szemben.

Feuerabendt Gusztáv

— műfestészeti és vegytisztító intézete —
NAGYVÁRAD, a városi Bazár-épületben, színház oldalon.

Ajánlja berlini módra festését és tisztítását. Mindenféle férfi- és női öltözeteknek, valamint bál ruháknak a legjobb és legpontosabb elkészítését.

!!Nagyváradon egyedüli e szakmában!!

Olcsó árak! — Gyors szállítás!

Feuerabendt Gusztáv

281 **speciális vegytisztító**
a városi Bazár-épületben, színház oldalon.

A Biharmegyei Takarékpénztár

z a l o g h á z a

e hó folyamán

á r v e r é s t t a r t.

Kéretnek a felek a zálogjegyek rendezésére.

Renoválva kiadó

november 1-től

Teleki-utca 13. sz. a legényegylet házában:

1. Utcára üzletnek vagy 4 szobás lakásnak alakítandó tágas helyiség.
 2. Üzleti raktárnak vagy műhelynek alkalmas tágas pince az utcai rész alatt.
 3. Egy szoba konyhás, vagy két szobás garçon lakás az udvarban.
- Ertekezni lehet délutánonként az egyesület igazgatójánál Körös-utca 4. szám alatt.

Pénz!

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérlését** a legsikeresebb eredményel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

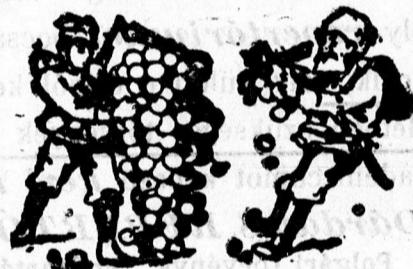
Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtiszt a
sárgét
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
élsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról. 248

Új fényképészeti és festészeti műterem Nagyváradon.

LEMBERT EDE
fényképészeti és
festészeti műterme

mely a modern kor kiválmalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györfi-ház)

megnyílt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Ép most jelent meg !!

Sebő Imre könyv- és papir- kereskedésében

kapható Nagyváradon:

REPERTÓRIUM

**Dárday Sándor igazságügyi
törvénytárából
Zsebben hordható Teljes tör-
vénytár egy kötetben.**

Az összes fontos törvé-
nyek gyűjteményes ki-
adása zsebalaku egy kö-
tetben.

Dárday Sándor: Igazságügyi Törvénytára

A judikaturának feldolgozásával és a jogszolgáltatás adminisztrációjára vonatkozó összes rendeletek anyagának felölelésével oly terjedelmet öltött, hogy irodai használatra ugyan *nélkülözhetlen kézi könyvtárul* szolgál, de *tárgyalások és utazások* alkalmával *vade-mecum* gyanánt nem használható. Ezért érezhető szükségét vélt kielégíteni a kiadó, amidőn **Dárday Sándor Igazságügyi törvénytárából** oly **repertóriumot** bocsájtott használatra, mely az érvényben lévő törvények teljes szövegére szorít-
kozik, oly külön e célból készült typografikus kiállítással, amely lehetővé teszi azt, hogy a gyakorlati életben szükséges törvények kis könyvtár alakjában legyenek összefoglalva és *zsebkönyv* alakjában *vademecumot* képező *kézi könyvül* legyenek használhatók.

Dárday S. REPERTÓRIUM-a (Kis törvénytár) a követk. törvényeket tartalmazza:

Polgári törvényk. rendtartás.

Sommás eljárás. (1893: XVIII. t.-c.) — (Szabályzat) a lakbér felmondási ügyekben követendő eljárás. A polgári törvényk. rendtartás és sommás eljárás módosítása. (1907. XVII. t.-c.)

A fizetési meghagyásokról. (1893: XIX. törvénycikk.)

Kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról. (1877: XXI. t.-c.)

A végrehajtási eljárásról. (1881: LX. t.-c.) — A bírósági végrehajtókról. — (Szabályzat) a bírósági végrehajtók díjazása tárgyában.

Az örökösödési eljárásról. (1894: XVI. t.-c.) — Szabályzat) az örökösödési eljárás végrehajtásáról.

A végrendeletek stb. alaki kellékeiről. (1876: XVI. t.-c.)

Telekkönyvi rendtartás. — Erdélyi telekkönyvi rendtartás.

A gyámügyről. (1877: XX. t.-c.) — A nők teljeskorúságáról. — Az 1877: XX. t.-c. módosítása és pótlásáról. (1885: VI. t.-c.)

A házassági jogról. (1894: XXXI. t.-c.) — (Birói szabályzat) a házassági válóperekben követendő eljárásról.

A váltótörvényről. (1876: XXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a váltóügyekben követendő eljárás tárgyában.

Csődttörvény. (1881: XVII. t.-c.)

A kereskedelmi törvény. (1875: XXXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a kereskedelmi ügyekben követendő peres és perenkívüli eljárás. — (Szabályzat) a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek eseteiben követendő eljárás.

Áru- és értéktőzsde. — (Szabályzat) a tőzsdei választott bíróságnak eljárási szabályai. — Az ügyvédi munkadíjak. — Áruüzleti szokások. — Hajófuvarozási szokások. — Áruüzleti leszámolórend. — Értéküzleti leszámolás rendje.

Büntetőtörvénykönyv. (1878: V. t.-c.) — A kihágásokról. (1879: XL. t.-c.) — Uzsoratórvények. — A büntetőtörvénykönyvek életbeléptetése (1880: XXXVII. t.-c.) — A sajtótörvény (1848: XVIII. t.-c.)

Bűnvádi perrendtartás. (1896: évi XXXIII. t.-c.)

Az esküdtbiróságokról. (1897. évi XXXIII. t.-c.) — A bűnvádi perrendtartás életbeléptetése. (1897: XXXIV. t.-c.) — (Szabályzat) a közig. hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárás.

FÜGGELÉK.

Az osztrák általános polgári törvénykönyv.

Dárday Sándor: Igazságügyi Repertórium

legkényelmesebb kis zsebalakban, a legfinomabb indiai papirosra van nyomva, közel ezer kéthasábos oldal terjedelemben öleli fel azt a teljes törvényanyagot, melyre a jogászembernek állandóan szüksége van. Kiállítás tekintetében páratlan e zsebkönyv s valósággal a grafikai ipar remeke.

A mű igen célszerű táskaalaku kötésben, a legfinomabb bőrbe kötve 14 koronáért kapható. — A könyvhöz egy nagyító-üveg (lupe) is van mellékelve, mely a szöveg könnyebb olvasására használható.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

Részvénykicserélési felhívás.

A f. é. május hó 16-ik napján tartott közgyűlésünkön elfogadott és a nagyváradi kir. törvényszéknél bejegyzett alapszabályváltoztatásnak megfelelően, intézetünknek minden 140 fillértől szóló részvénye, a tartaléktőkéből vett ráfizetéssel 300 koronára feleltetett új részvényre cserélendő. Ennélfogva kérjük a t. részvényeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket, az összes még le nem járt szelvényekkel együtt f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztáránál rövid uton beadni sziveskedjenek. A beküldött vagy beérkezett részvényekről elismervényt adunk vagy küldünk, melynek visszaadása ellenében a megtelemelt új és a kelő szelvényekkel ellátott részvényeket f. évi december 15-ét követően ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az új részvényeket más névre óhajtja kiállítani, mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kérjük e kívánását velünk a részvények beküldésénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási költség beszolgáltatása mellett tudatni, mert különben az új részvényt ugyanarra a névre fogjuk kiállítani, mint amely a régi részvényen volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott közgyűlésen részvénytökének telemelése céljából kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek, tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október 15-ig méltóztatassanak minket értesíteni, hogy e részvényeket egyenként mely névre kívánják kiállítani. Ha e határidőig ily értesítést nem kapunk, e részvények a kelő befizetéseket teljesített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények oszthatlanok és így a részvény csak egyénnek, bejegyzett cégnek, részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére szálhat. 258

Nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.

3529—1907. szám

Értesítés.

Van szerencsém az érdekeltek tudomására adni, hogy a m. kir. nagyváradi 4. honvédegyalozred közlelmezési bizottsága a nagyváradi honvéd katonai legénység részére az 1908 évi január hó 1-től 1908. évi december hó 31-ik napjáig szükséges marhahus, sertéshús és disznózsír szállításának biztosítására pályázatot hirdet.

Pályázati határidő: 1907. november hó 16. A versenytárgyalásra vonatkozó részletes feltételek a nevezett ékező bizottsági irodában (új honvédegyalozsági laktanya) a hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyvárada, 1907. október hó 18.

Értesítés.

3502—1907. szám.

Van szerencsém az érdekeltek tudomására adni, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megküldötte kamaránknak a klosterneuburgi szekerész szertár 1908. évi anyagszükségletének szállítására vonatkozó árlejtési hirdetményét, megjegyezvén, hogy a szóban levő hirdetmény a »Budapesti Közlöny« f. évi október hó 17-iki számában közzététett. Pályázati határidő: 1907. október hó 28.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara:
Huzella Gyula, Dr Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tan. elnök. 281 titkár.

Hirdetmény.

A nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság 1007. szeptember hó 22-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytökéjét 1168 darab új 150 kor., n. é. részvény kibocsátása által 225000 koronáról

400.200, azaz Négyszázezerkét-száz koronára

emeli fel.

Ezen új 1168 darab részvény kibocsátása a következő feltételek mellett történik: u. m.

1. A régi részvényesek elővételi joggal bírnak minden négy régi részvény után három új részvényre.

2. Az új kibocsátású részvények 150 kor. névértékben bocsátatnak ki.

3. Részvényenként 2 kor. 64 fillér fizetendő bélyeg és kiállítási díj címén.

4. Az igazgatóságnak jogában áll a régi részvényesek által át nem vett részvényeket szabadkézből 150 kor. kibocsátási árban elhelyezni.

5. Az elővételi jog gyakorlásának, valamint a szabadkézből eladásra kerülő részvények előjegyzésének határideje 1907. október hó 20.

Ezen határidőben a régi és új részvényesek tartoznak:

részvény jegyzése alkalmával darabonként és kikiatási díj fejében 52 kor. 64 fillért. 1907. november hó 20-ig 50 kor. — fillért. 1907. december hó 15-ig 50 kor. — fillért. az intézet pénztáránál készpénzben kifizetni, mely összegek után a befizetés napjától 1907. december hó 31-ig 5 százalékos tértítetik meg.

Az új részvényesek 1908. január hó 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adhatók.

Az új részvény kibocsátási művelet befejeztével az alaptöket képviselő részvények összetétel után darabszámban és névértékben akkép változtatnak meg, hogy minden két drb. 150—150 kor.-ról szóló részvény egy drb. 300 kor. névértékű új részvennyel cseréltetik ki, úgy hogy azután a 400200 kor. alaptöket 1334 drb. egyenként 300 koronával teljesen befizetett s névre szóló részvény képviseli.

A véselemes befizetőkre az alapszabályok 2-ik §-a nyer alkalmazást.

Nagyvárada, 1907. szeptember 23-án.

Nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság
igazgatósága. 255

Nagyvárada város
VILLAMOS MŰVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalékos megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalékos kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek, fényképes lámpák,** ugyancsak **5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, iv.ámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉN SAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉN SAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szodavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval

Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248. 1—200.

Muschong buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyelm: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t 1 fon 18. sz.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

 raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

NAGY OCCASIO.

A tulhalmozott raktár miatt az összes
árucikkekéből a mai naptól kezdve

november 15-ig

10% árengedmény az előirt és szigoruan szabott árakb

ifj. KOHN SÁMUEL áruházában Nagyvárad.

Alapított 1858.

Alapított 1858.